

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské kombinované studium
2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Alžběta Gášková

Cestovní ruch a informační centra na Valašsku

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:

RNDr. Antónia Dvoranová

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Alžběta Gášková

Tourism and information centres in Wallachia

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

RNDr. Antónia Dvoranová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Karolince dne 12. března 2012

Alžběta Gášková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat pracovníkům nejen informačních center, ale také muzeí a Centrále cestovního ruchu východní Moravy za poskytnutí brožur, podkladů a různých materiálů pro vytvoření mé bakalářské práce. Chtěla bych také poděkovat vedoucí práce paní RNDr. Antónii Dvoranové za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Anotace

Bakalářská práce popisuje oblast Valašska, jeho kulturu, tradice a přírodní zajímavosti. Ukazuje potenciálním turistům místa, která jsou pro ně něčím zajímavá. Seznamuje turisty s tradicemi, lidovými zvyky, historií, přírodou, památkami a sportovními aktivitami. Dále rozebírá funkčnost informačních center, provoz a služby, které nabízí. Uvádí a popisuje kategorizace pro turistická informační centra, která vydává Asociace turistických informačních center ČR. Je zde rovněž popsán praktický provoz informačních center a činnosti, které realizuje. Závěr práce se věnuje dotačnímu programu, který Město Karolinka realizovalo.

Klíčové pojmy

Cestovní ruch, dotační program, historie, informační centrum, Karolinka, kategorizace, marketing, návštěvník, památky, provoz a služby, přírodní zajímavosti, turistické informační centrum.

Annotation

Bachelor thesis describes and explains the Wallachia region, its culture, traditions and countryside attractions. It shows potential tourists places that are interesting to them in many ways. It acquaints tourists with the traditions, folk customs, history, countryside, monuments and sporting attractions. It further analyzes functioning of information centers, traffic and services which they offer. It lists and describes the categorization of tourist information centers, which publish the Association of Tourist Information Centres in the Czech Republic. In practice, there is described an operation and description of activities in the Karolinka Information Center, where is given the attendance chart of this area. Finally, the thesis deals with a subsidy program that Karolinka City has realized.

Keywords

Tourism center, subside program, history, information center, Karolinka (town), categorization, marketing, visitor, sights (historic), operation and services, natural interesting thing, touristy information center.

OBSAH

ÚVOD.....	9
-----------	---

TEORETICKÁ ČÁST

1. Charakteristika oblasti Valašska	10
1.1 Poloha a vymezení Valašska.....	10
1.1.1 Čtyři turistické zóny Valašska	11
1.2 Vodopis.....	13
1.2.1 Vodní nádrž Karolinka.....	14
1.3 Rostlinstvo	15
1.4 Živočišstvo.....	16
1.5 Ochrana přírody	17
1.6 Významná města Valašska	18
1.7 Historie a hospodářský vývoj	23
1.8 Uměleckohistorické památky	26
1.8.1 Lidová architektura	27
1.8.2 Lidová kultura.....	28
1.9 Osobnosti valašského regionu	29
1.10 TOP 10 míst Valašska.....	30
1.11 Vyrobeno v Beskydech.....	32
1.12 Sportovní aktivity Valašska	34
1.12.1 Cyklostezka Bečva.....	34
2. Informační centrum, provoz a služby v kontextu EU	36
2.1 Informační centrum v systému řízení turismu	36
2.1.1 Pozice turistického informačního centra v cestovním ruchu	38
2.1.2 Definice turistického informačního centra	39
2.2 Marketing v IC - role IC v marketingu CR měst a obcí	40
2.3 Kategorizace a certifikace Informačních center	43
2.3.1 Kategorizace A.T.I.C. ČR platná od podzimu 1994 do 14. 4. 2011	43
2.3.2 Kategorizace A.T.I.C. ČR platná od 15. 4. 2011	44
3. Informační centrum Karolinka	47
3.1 Obecné informace	47

3.2 Právní forma	48
3.3 Provozní doba	48
3.4 Personál.....	49
3.5 Služby v Informačním centru Karolinka	50
3.6 Zajímavá místa k navštívení v Karolince	51
3.7 Návštěvnost IC v Karolince	52
3.8 Javorníky - brána ke spolupráci v oblasti ČR, Karolinka - Papradno.....	53
ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	57

ÚVOD

Bakalářská práce na téma: „Cestovní ruch a informační centra na Valašsku“ seznámí s oblastí Valašska, která je jednou ze čtyř turistických zón Východní Moravy. Práce představí jednotlivá zajímavá místa, která jsou pro tuto oblast specifická. Dále ukáže nejznámější města Valašska, historii, geografii a další fakta o Valašsku. Práce se bude také zabývat návštěvností jednotlivých míst a pro přehlednost bude doplněna grafy, které názorně ukáží nejen počet návštěvníků, ale také porovnají návštěvnost jednotlivých navštívených míst.

Téma bakalářské práce bylo vybráno na základě obsáhlých a dostupných informací, získané praxe a znalostí problematiky, která se týká cestovního ruchu a informačních center na Valašsku. Hlavním cílem práce bude dokázat, že Valašsko je přitažlivou destinací pro návštěvníky různého věku. Práce se zaměří na informace o Valašsku tak, aby uvedenou problematiku co nejvíce vystihly.

Dílním cílem práce bude také přinést informace o provozu informačních center a služeb v kontextu Evropské unie, dále pak marketing v informačním centru a přiblížení pozice turistického informačního centra v cestovním ruchu. Tato bakalářská práce bude členěna do tří částí. V první části se bude zabývat obecnou charakteristikou oblasti Valašska. Druhá část se zaměří na problematiku udělování certifikací dle kategorií turistických informačních center, které zprostředkovává Asociace turistických informačních center České republiky. Tato část také přiblíží provoz a služby informačních center. Závěrečná část práce popíše provoz a služby v konkrétním informačním centru, kterým je Informační centrum Karolinka. Třetí část bude doplněna grafem návštěvnosti Informačního centra Karolinka a Informačního centra Zvonice Soláň za rok 2008 – 2011. Součástí závěrečné části bude popis získávání finančních prostředků ze Strukturálních fondů Evropské unie. Informační centrum Karolinka získalo finance z dotačního fondu pro cestovní ruch. Dotace se vztahovala na rozvoj příhraniční spolupráce s městem Papradno. Problematika příhraniční spolupráce bude v této části práci detailně uvedena. V závěru práce bude uvedená problematika shrnuta a budou také vyhodnoceny jednotlivé cíle.

1. CHARAKTERISTIKA OBLASTI VALAŠSKA

1.1. Poloha a vymezení

Území horské oblasti Valašska tvoří stovky hor, kopců a pahorků, mezi nimiž jsou hluboce zakleslá údolí značně rozvětvené soustavy řeky Bečvy a její četné přítoky. Na Moravě jsou pouze dvě oblasti hornatější než oblast Valašska a žádná jiná oblast není tolik zalesněna. Nadmořská výška a lesnatost ovlivňují vodní tok řek i potoků a bystřin, podnebí a zeměpisný výskyt rostlinstva a živočišstva. Horský charakter území spolu s pastevním způsobem hospodaření a kdysi opožděným rozvojem průmyslu zpomalil vliv lidské činnosti na přetváření přírody; horské celky si tak zachovaly na mnoha místech neporušené přírodní krásy. „Územní rozsah není možné vymezit jednoznačně (kromě východní hranice, která je dána státní hranicí se Slovenskem). Navíc existují různá hlediska, podle nichž se region vymezuje - typ krajiny, bývalý způsob života, kroje, nářečí.“¹

„Oblast Valašska je v severovýchodní části Zlínského kraje při moravsko-slovenských hranicích. Má okrajovou polohu nejen v kraji, ale i v ČR. Topograficky je okres Vsetín na východní Moravě, geograficky v západních Karpatech a etnograficky téměř celý na Valašsku. Nejsevernější bod oblasti Valašska je na území obce Lešná v katastrální části Perná, na pravém břehu potoka Žebrák, asi 375m nad mořem. Nejvýchodnějším bodem Valašska je 6 km jižně od Makovského průsmyku v katastru obce Velké Karlovice, na jižních svazích hory Oselné. Nejjižnější místo okresu je v katastru obce Študlov, asi 800 m. n. m. a nejzápadnější místo oblasti Valašska je na území Kelče, v katastrálním území Babic, v lesíku uvnitř zákrutu říčky Juhyně.“²

Valašsko je územním celkem vytvořeným v r. 1960 z bývalých okresů Valašské Meziříčí, Vsetín a z několika obcí Hornolidečska z dřívějšího okresu Valašské Klobouky. Z hlediska přírodní povahy je okresní správní jednotka Vsetín vzácně stejnorodá. Území okresu totiž tvoří povodí Rožnovské a Vsetínské Bečvy a jejich zdrojnic s přítoky. Jen málokterý jiný český neb o moravský okres má své kulturně správní hranice tak souběžné s přírodními. A uvnitř těchto hranic je území, které svou

¹<http://cs.wikipedia.org/wiki/Vala%C5%A1sko>

² Turistický průvodce VALAŠSKO, zima – léto, rok vydání 2000, str. 4

³ Zlínský kraj, Průvodce VALAŠSKO, zima – léto, rok vydání 2000, str. 4

povahou, zvláště nadmořskou výškou, výškovou členitostí a lesnatostí, je rovněž svébytným celkem; pouze nejseverozápadnější část okresu v okolí Kelče, Kunovic a Loučky je odlišná a blíží se povahou už Moravské bráně. Okres Vsetín sousedí na východě se slovenskými okresy, a tvoří tak částečně státní hranici mezi Českou a Slovenskou republikou.

„Fiktivní monarchie, která se již několik let rozpíná uprostřed Evropy na východní Moravě, má vlastní vlajku, měnu, cestovní pasy, ústavu, listinu práv a svobod, ale také letectvo, loďstvo a pěchotu, Valašskou královskou univerzitu, patentový úřad, holubí poštu, konzuláty a imigrační úřady. Nad tím vším vládne královna matka Jarmila I. Šuláková. V současnosti má království přes 70 tisíc občanů a stále získává nové díky své pohostinnosti, bohatému folkloru smyslu pro humor a tolerantnímu imigračnímu programu“³

1.1.1 Čtyři turistické zóny Valašska

Valašsko je součástí turistického regionu Východní Morava a z pohledu cestovního ruchu je členěno do čtyř turistických zón, kterými jsou: Rožnovsko, Valašskomeziříčsko – Kelečsko, Valašsko – Horní Vsacko a Hornolidečsko.

Rožnovsko je neodlučitelně spjato se silnou folklórní tradicí a lidovými stavbami soustředěnými ve Valašském muzeu v přírodě. Každoročně se zde koná na čest desítek folklórních akcí, které přibližují dřívější život Valachů. „Kouzelná příroda, osobitý folklor a charakteristická dřevěná architektura.“⁴ „Tato oblast však nabízí mnohem více. Překrásný výlet s dalekými rozhledy slibuje v létě i v zimě vyhledávaný areál Pusteven se souborem dřevěných horských chat architekta Dušana Jurkoviče, nedaleká socha pohanského boha Radegasta i posvátná hora Radhošť s kaplí Cyrila a Metoděje. Milovníci přírody ocení nejen jednu z nejceněnějších rezervací Rožnovska, která je součástí CHKO Beskydy, Kněhyni, ale i mnohá jiná místa s neporušenou přírodou a pestrá nabídkou sportovních a rekreačních aktivit, K dispozici je zde celá řada značených naučných, turistických i cykloturistických tras, přírodní koupaliště i nová

³ Zlínský kraj, Praha: ACR Alfa, 2006, str. 256, ISBN: 80-86-408-14-0

⁴ VALAŠSKO, Turistický průvodce regionem, vydal: Zlínský kraj za podpory MMR ČR, 2006, str. 16

sportovní centra. Ani v zimě se zde nezahlí – čekají zde nejen moderní lyžařské areály, upravované běžecké trasy a možnost bruslení, ale i kuželky, bowling, sauny, masáže zkrátka zábava a relaxace. Rožnovsko nabízí zážitky po celý rok. Do Rožnovska neodmyslitelně patří obce: Dolní Bečva, Horní Bečva, Hutisko – Solanec, Prostřední Bečva, Rožnov pod Radhoštěm, Střítež nad Bečvou, Valašská Bystřice, Vidče, Vigantice a Zubří.“

Valašskomeziříčsko – Kelečsko ukrývá své nejcennější poklady v památkových zónách ve Valašském Meziříčí a v Kelči. Významnou památkou je též toleranční kostel ve Velké Lhotě, kde působil jako farář Jan Karafiát, autor Broučků. Zajímavé expozice nabízejí muzea ve Valašském Meziříčí. Nejen zde, ale i v celé oblasti se také koná řada lákavých akcí. Milovníci přírody ocení procházky v zámeckých parcích v Lešné, Valašském Meziříčí nebo Brankách i výlet k cenným přírodním rezervacím – např. Choryňskému mokřadu. Aktivní pobyt v přírodě usnadní řada značených turistických a cykloturistických tras a naučných stezek. Na své si zde přijdou i vodáci. Vyznavače motoristických akcí to zase potáhne na Valašskou rallye nebo motokros do Branek. V zimě můžeme naopak vyrazit do Jarcové nebo Zašové, k dispozici je i řada krytých sportovišť a zimní stadion ve Valašském Meziříčí. S tímto mikroregionem spojujeme obce: Branky, Choryně, Jarcová, Kelč, Kladeruby, Kunovice, Lešná, Loučka, Mikulůvka, Oznice, Podolí, Police, Střítež nad Bečvou, Valašské Meziříčí, Velká Lhota a Zašová.

Valašsko – Horní Vsacko je neodmyslitelně spojeno s překrásnou přírodou, lidovými tradicemi a původními obyvateli – Valachy. Nalezneme zde řadu památek lidové architektury, a to nejen ve vyhlášených vesnicích památkových zónách v Huslenkách, Velkých Karlovicích či Zděchově. Hold tradicím a místním umělcům vzdávají i zdejší muzea a památníky nebo folklorní akce, mezi nimiž vyniká Vsetínský krpec. Pro ty, kteří raději objevují krásy přírody, je zde bezpočet značených turistických a cykloturistických tras. Za výlet stojí pramen Vsetínské Bečvy, horský prales Razula, kde rostou stovky let staré jedle, a řada dalších míst. Kouzlo Horního Vsacka však oceníme i v zimě. Mezi moderními lyžařskými areály s perfektním zázemím a řadou služeb i menšími lyžařskými středisky si každý najde to své. Zimní krajina je zde nádherná i na běžkách, sněžném skútru či saních.

Hornolidečsko nabízí svým návštěvníkům především krásnou přírodu s možností aktivního odpočinku. Vede tudy řada značených turistických tras, které zavedou nejen na romantická místa – např. k Pulčinským skalám, které jsou největším pískovcovým skalním městem v moravských Karpatech, ale také na místa s krásným výhledem – např. na rozhlednu u Francovy Lhoty. Ty, kteří rádi zdolávají skály, nadchnou zdejší horolezecké terény Lačnovských, Pulčinských a Čertovských skal. Pěkné zážitky slibuje i naučná stezka Vařákovy paseky, kterou lze absolvovat pěšky i na kole, nebo Hornolidečská magistrála. Poklidně strávené chvíle při rybaření zajistí Lačnovské rybníky, pro osvěžení v letních měsících můžeme zvolit třeba koupaliště ve Valašské Senici a celoročně pro relaxaci i sport zase turistické centrum v Horní Lidči. Ani milovníci památek a tradic nepřijdou zkrátka, jelikož je zde plno romantických lidových staveb a válečných pomníků připomínajících zdejší bouřlivou historii.

1.2 Vodopis

Valašsko je na Moravě jediným územím, jehož správní území se téměř ztotožňuje s hranicemi povodí. Území Valašska tvoří povodí jediné velké řeky s jejími dvěma zdrojnicemi a hranice oblasti jdou v naprosté většině v pásu rozvodnice. Na území Valašska je bohatě rozvětvená soustava tekoucích vod, ale málo stojatých vod všech druhů. „Nejdelší umělou vodní cestou je Baťův kanál.“⁵ „Vodní plochy Valašska zabírají méně než 1 % plošné rozlohy celé oblasti. Z celkem 938 hektarů vodních ploch Valašska připadá na rybníky a potoky s chovem ryb 6 % a na ostatní vodní plochy 94 %. Jezera na Valašsku nejsou, umělých vodních přehrad je ale několik. Příkladem je údolní nádrž Stanovnice, která se nachází ve městě jménem Karolinka a je největší vodní plochou Valašska (50,8 ha). Téměř stejně velký je pak Velký choryňský rybník a hladina údolní nádrže Bystřička. Kromě nich je zde ještě několik rybníků, koupališť a několik vodních nádrží pro speciální účely“.⁶

⁵ Putování časem Zlínským krajem, vydal Zlínský kraj, 2010, str. 36, ISBN:978-80-254-8405-0

⁶ Turistický průvodce Valašsko, zima – léto, rok vydání 2000, str. 6

V oblasti vyvěrá několik set pramenů, z nichž asi 40 nejvýznačnějších je evidováno, sledováno, pozorováno. Z nich je nejvíc mezi Valašským Meziříčím a Dolní Bečvou a na jihu v okolí Francovy Lhoty, Pulčína a Valašské Senice. Velké nakupení pramenů je v Rožnově pod Radhoštěm, v tratích Kamenárka (498 m) a Pod Kozákem (498 m). Nejvíce pramenů je v nadmořských výškách od 350 do 400 m n. m. a 490 až 650 m n. m. Více pramenů vyvěrá v lesích než na lukách; ve Veselé pramen U Šlajerů a ve Valašském Meziříčí – Krhové pramen Pod Kamenem vyvěrají v zastavěném území.

1. 2. 1 Vodní nádrž Karolinka

„Karolinka byla vybudována pro zásobování Vsetínska a okolí kvalitní vodou. Zajišťuje dodávku surové vody v průměrném množství 250 litrů za vteřinu a minimální průtok pod nádrží ve výši 30 litrů za vteřinu.“⁷ Hráz je 35,5 metru nad terénem a v koruně má délku 391,5 metru. Nádrž o „objemu 7,65 milionu krychlových metrů byla uvedena do provozu v roce 1985. Výpustné a odběrné zařízení je umístěno v kruhové odběrné věži, která je přístupná pouze štolou v hrázi a umožňuje odběr vody pro vodárnu ze tří výškových úrovní v nádrži. V roce 1995 zde byla instalována malá vodní elektrárna s dvěma turbínovými soustrojími. Kapacita bezpečnostního přelivu je při maximální hladině 104 kubíků za vteřinu. Po vypracování projektu přehrady, byla roku 1976 stavba povolena Krajským národním výborem v Ostravě a samotné stavební práce poté začaly v červnu roku 1977. Výstavba se protáhla až do konce roku 1985 a do trvalého provozu bylo dílo uvedeno v roce 1987.“⁸ „Voda z vodního díla patří mezi nejkvalitnější v povodí Moravy. Karolinka je horská nádrž a postavili ji v roce 1985 na jednom z nejlepších a nejčistších přítoků, které se v povodí Moravy nachází. Stanovnice pramení přímo na úbočí Javorníků a natéká do hluboké nádrže, kde se zdržuje dlouhou dobu a voda se zde neprohřívá.“⁹ V povodí nejsou téměř žádné vesnice, které by do přítoků produkovaly znečištění či nadbytečné živiny, vyskytuje

⁷ Karolinka – Město v srdci Valašska, Autor: PhDr. Ladislav Baletka, rok vydání 1998, str. 9

⁸<http://www.pmo.cz/cz/uzitecne/vodni-dila/karolinka/>

⁹<http://www.astrocesty.eu/lokality/detail/vodni-nadrz-karolinka.html>

se zde vlastně pouze roztroušená zástavba. V místě samém pak není téměř žádný průmysl a velké zemědělské podniky chybí úplně.

1.3 Rostlinstvo

„V průvodcích i turistických propagačních materiálech je uváděno, kolik vzácných a zajímavých rostlin a zvířat je možné na Horním Vsacku spatřit. V krajině je mnoho míst, kde člověk často prochází a netuší, že jenom kousek od něho jsou ty největší cennosti přírodního dědictví Valašské krajiny.“¹⁰ „Květena oblasti Javorníků je význačná prolínáním teplomilných druhů s druhy horskými. Druhem, který neroste v České republice nikde jinde, než v Javorníkách je *chrpa javornická*, která sem nepatrně přesahuje ze Slovenských karpát.“¹¹ Jalovcové pastviny vytvářely typický obraz valašské krajiny. Díky způsobu hospodaření byly velice rozšířené, dnes pomalu ubývají. Jalovce se na rozsáhlých pastvinách vyskytují i ve stovkách kusů. Největší jalovec na Horním Vsacku má přes 8 metrů. „Biogeograficky patří území Valašska k Západokarpatské provincii, vnější západní soustavě, podsoustavám moravsko – slovenské a západně – beskydské. Na téměř polovině Valašska v jeho východní části se rozprostírá jedlobukový vegetační stupeň. V západní části Valašska se nachází většinou bukový vegetační stupeň, místy v nižších polohách i dubobukový vegetační stupeň. V nejvyšších polohách Valašska na severovýchodě se nachází smrkojedlobukový a smrkový vegetační stupeň.

Lesy pokrývají 53,8 % povrchu Valašska. Z dřevin převládá smrk, následuje buk, jedle, dále jsou zastoupeny modřín, borovice, bříza, javory, zbytek připadá na další dřeviny (jilm, topoly, třešeň aj.) Původní vegetační kryt územní tvořily lesy převážně listnaté s bukem. Ukázky původních lesních porostů nalezneme ve vyhlášených pralesních rezervacích. Nejzachovalejší zbytky jsou v NPR Razula ve Velkých Karlovicích – Léskovém a v NPR Čertův mlýn – Kněhyně na Prostřední Bečvě. V obou rezervacích dosahuje věk nejstarších stromů až 300 let.“¹² „Statistiky Zlínského kraje uvádí, že výměra zemědělské půdy v roce 2000 byla 196.200 ha a v roce 2009 poklesla

¹⁰ Přírodou Horního Vsacka - průvodce po přírodním dědictví, rok vydání 2010

¹¹ Okres Vsetín, vydalo Valašské Meziříčí – Hvězdárna, 2002, str. 51, ISBN: 80-86298-09-4

¹² Turistický průvodce Valašsko, léto – zima, rok vydání 2000, str. 8

na 194.778 ha. Výměra lesní půdy v roce 2000 byla 156.927 ha a v roce 2009 stoupla na 157.411 ha. Dalším zjištěním bylo, že 942 ha zemědělské půdy bylo trvale vyňato.¹³

„Louky jsou velmi rozsáhlé, zaujímají asi 26% území Valašska. Odlišnost jednotlivých luk podmiňuje především jejich nadmořská výška a poloha. Málokde v ČR jsou ve vzájemné blízkosti louky s tak rozdílnými rostlinnými společenstvy, jaké mají na Valašsku louky údolní, svahové a horské. Zvláštností je bohatý výskyt orchidejí, v oblasti Valašska se vyskytuje až 29 druhů. K nejvzácnějším patří např. vstavač nachový, vstavač vojenský, krušík růžkatí, střevíčník pantoflíček a okrotice červená. Nejhojnější orchidejí je vstavač mužský, v oblasti Valašska se nachází největší populace této orchideje v ČR.“¹⁴

1.4 Živočišstvo

„O vlastní historii výskytu zvířeny nemáme příliš mnoho zpráv. Z hlediska vlastních čtvrtohor můžeme vycházet pouze z průzkumů provedených v blízkém okolí oblasti Vsetína a dedukovat ze složení přírodních lesů v minulosti. O tom nás informují především palynologické studie rašelinných profilů v Beskydách.“¹⁵

„V oblasti Valašska je nejzajímavější výskyt velkých šelem. Medvěd hnědý je zde v posledních desetiletích pravidelným hostem ze slovenské části Beskyd. Zdržuje se většinou ve východní části okresu, a to v počtu 1 až 3 kusů a zatím se nerozmnožuje. Vlk se začal v okresu vyskytovat až od roku 1995, a to podél hranice se Slovenskem.“¹⁶ Z velkých šelem se pravidelně rozmnožuje rys ostrovid, jeho počty kolísají od 8 do 12 kusů. Vydra říční v oblasti Valašska žije, ale už tak vzácně, že se její počet odhaduje na 6 až 10 jedinců. Z drobnějších šelem můžeme jmenovat kunu lesní, žijící v souvislejších lesích, a kunu skalní, která se ráda zdržuje u lidských obydlí. Běžně se vyskytují různí drobní hlodavci i hmyzožravci. Zajíc polní je nejpočetnější v nadmořských výškách do 450 m, vzácná je myšivka horská, žijící v horských

¹³ Putování časem Zlínským krajem - Helena Mráčková, Zdeněk Pokluda, Josef Ruszelák, ISBN:978-80-254-8405-0; str. 46

¹⁴ Turistický průvodce Valašsko, zima – léto, rok vydání 2000, str. 8

¹⁵ Okres Vsetín, vydalo Valašské Meziříčí – Hvězdárna, rok vydání 2002, str. 81, ISBN: 80-86298-09-4

¹⁶ Turistický průvodce Valašsko, zima – léto, rok vydání 2000 str. 11

polohách a inverzních údolích. Běžně rozšířeným savcem je ježek východní. „V posledních desetiletích bylo zjištěno na 250 druhů ptáků. Sova pálená, sýček obecný, dudek chocholatý, strnad zahradní a strnad luční jsou druhy téměř vymizelé. Z dalších vzácnějších druhů pravidelně hnízdí čáp černý, chřástal polní, pěníce vlašská, tuhýk obecný, lejsek malý (jedna z nejpočetnějších populací v republice). Z ohrožených druhů ryb se v oblasti vyskytují hrouzek Kesslerův, ouklejka pruhovaná, mník jedovousý, střevele potoční, vranka obecná a vranka pruhoploutvá. Vzácným korýšem v čistých tekoucích vodách je rak říční.“¹⁷

Turisté a návštěvníci Valašska velice dobře vědí, že Valašsko má svou vlastní monarchii, která se nazývá „Valašské království“. Král Valašského království o fauně říká: „Fauna Valašského království bohužel už zdaleka není to, co bývala. Romantická smrt uprostřed vlčí smečky či marným ač urputným zápasem s medvědem už bohužel nehrozí. Museli bychom mít obrovské štěstí, aby se nám poštěstilo je vidět alespoň z daleka. Přesto však patří příroda Valašského království k jedné z nejzachovalejších v celé České republice. Největší částí Valašského království je zároveň Chráněnou krajinnou oblastí Beskydy. Kromě běžné fauny jsou zde opravdu i vlci a medvědi. Vlci se začali v posledních letech vyskytovat v katastrofách obcí Pražmo a Morávka, kde zaznamenali i jejich útoky na nestřežené nebo špatně hlídané ovce. Na usmrcených ovcích mají však značný podíl i toulaví psy. Vlk obecný je v Beskydách původní druh, který byl začátkem století vyhuben a díky ochraně na Slovensku se asi pře několika lety do zdejších hor vrátil.“¹⁸

1.5 Ochrana přírody

„Důvodem vyhlášení CHKO Beskydy byly její výjimečné přírodní hodnoty, zejména zbytky původních pralesovitých lesů s výskytem vzácných karpatských živočichů a rostlin. Pozoruhodné jsou také druhově pestré louky a pastviny, unikátní povrchové i podzemní pseudokrasové jevy. Beskydská krajina má dosud mimořádnou estetickou hodnotu, která vznikla historickým soužitím člověka s horami. Význam

¹⁷ Turistický průvodce Valašsko, zima – léto, rok vydání 2000, str. 11

¹⁸ Průvodce Valašským královstvím, r. vydání 1997, vydala Agentura NAMASTE, Tomáš Harabiš, str. 10

chráněné krajinné oblasti je podtržen vyhlášením 53 maloplošných zvláště chráněných území. V rámci budování evropské soustavy chráněných území Natura 2000 byla celá CHKO navržena jako Evropsky významná lokalita a v roce 2005 zde byly zřízeny hned 2 ptačí oblasti – Beskydy a Horní Vsacko.¹⁹ Na Valašsku se nacházejí zvláště chráněná území několika kategorií. Patří k nim jedna chráněná krajinná oblast (CHKO), tři národní přírodní rezervace (NPR), jedna národní přírodní památka (NPP), šest přírodních rezervací (PR) a 35 přírodních památek (PP). „Východní polovinu oblasti zaujímá část Chráněné krajinné oblasti Beskydy, kde se ochranný režim řídí výnosem Ministerstva kultury o zřízení CHKO, zonací CHKO a plánem péče. Z národních přírodních rezervací to jsou NPR Razula (Velké Karlovice), NPR Pulčín – Hradisko (Pulčín u Francové Lhoty) a NPR Čertův mlýn – Kněhyně, prakticky s hranicí oblasti sousedí NPR Radhošť. V těchto rezervacích jsou hlavním předmětem ochrany zachovalé zbytky přirozených horských lesů. Jako národní přírodní památka je chráněn poměrně rozsáhlý areál Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, který je zároveň chráněn i jako národní kulturní památka.“²⁰

1.6 Významná města Valašska

Karolinka

V letech 1861 – 1862 založil Salomon Reich vedle obce Nový Hrozenkov sklárnu, kterou po své nevlastní matce pojmenoval Karolinina huť. Sklárna částečně funguje dodnes. Místní část Karolinina Huť se dne 20. září 1949 oddělila od mateřské obce Nový Hrozenkov a v roce 1951 byl název obce změněn na dnešní název Karolinka. Karolinka se rozkládá na ploše 42 km² a má 2.850 obyvatel. „V Karolince působí stále několik skláren, s jejichž výrobky se lze seznámit například v srpnu na Sklářském jarmarku.“²¹ „Něžné zdrobnělé dívčí jméno vyvolává dojem, jako by šlo o nevelkou obec, která teprve vyrůstá z dětských střevíčků. Je na tom něco pravdy,

¹⁹<http://www.beskydy.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/beskydy/o-sprave-chko/>

²⁰ Turistický průvodce Valaško, zima – léto, rok vydání 2000, str. 12

²¹ Zlínský kraj, Praha: ACR Alfa, 2006, str. 266, ISBN: 80-86-408-14-0

neboť teprve 1. 6. 1998 obdržela Karolinka statut města. Je tedy nejmladším městem na Valašsku.²²

Rožnov pod Radhoštěm

Město je zasazeno do srdce Beskydských a Vsetínských vrchů na úpatí posvátné hory Radhošť, od nepaměti kultovního místa všech Moravanů. „Od poloviny 19. století byl Rožnov znám jako klimatické lázně. V současné době je proslaven především Valašským muzeem v přírodě. Svou polohou je Rožnov přímo předurčen pro rekreaci a sport. Město a jeho okolí je vybaveno řadou sportovišť pro zimní i letní sporty. V jeho okolí se nacházejí stovky kilometrů značených turistických cest a cyklistických tras v nadmořských výškách od 350 do 1150 m. Milovníci rybářského sportu si mohou prověřit své umění v pstruhových vodách, případně ve vodách přehrad a rybníků, nacházejících se v nedalekém okolí Rožnova.“²³

Valašské Meziříčí

„Valašské Meziříčí je bránou Valašska a jeho železniční a silniční křižovatkou. První písemná zmínka o něm je z roku 1297, městem je od roku 1377.“²⁴ Velký rozmach zaznamenalo v druhé polovině minulého století, kdy byly postaveny nejen železnice a továrny, ale i školy a říkalo se mu Valašské Athény. V roce 1923 k němu bylo připojeno městečko Krásno. Valašské Meziříčí se rozkládá na ploše 53,5 km² a má 27. 500 obyvatel. „Naučné stezky Tomáše Garrigue Masaryka a Jana Karafiáta a jeho Broučků. Muzeum regionu Valašsko, sídlící v zámku Kinských, nabízí expozici skla, gobelínů, historie města i krátkodobé výstavy.“²⁵

Vsetín

Vsetín, kterým protéká Vsetínská Bečva, bývá považován za centrum Valašska. „Vsetínská Bečva protékající městem, je přirozenou osou horské krajiny a dělí město na dvě části. Starší Horní město bylo založeno na přelomu 13. a 14. století na vysoké terase položené 40 m nad hladinou Bečvy. Dolní město vzniklo v polovině 17. Století

²² PRŮVODCE VALAŠSKÝM KRÁLOVSTVÍM, Zima 1998/1999, Beatris, str. 43

²³ <http://www.roznov.cz/mesto-roznov>

²⁴ Turistický průvodce Valašsko, léto a zima, rok vydání 2000, str. 103

²⁵ <http://www.valasskemezirici.cz/doc/1046/>

na rovinaté náplavě Bečvy. Obě části byly spojeny v roce 1849. Od poloviny 19. století byl vývoj Vsetína spojen s rozmachem průmyslu – světoznámých továren na nábytek z ohýbaného dřeva firem Kohn a Thonet, sklárny, továrny na nože a od roku 1937 zejména Zbrojovky a později výroby elektromotorů. Město Vsetín se pyšní areálem renesančního zámku s anglickým parkem, dále pak budovou bývalé staré radnice, budovou nové radnice a dalšími zajímavými místy.²⁶

Velké Karlovice

Velké Karlovice leží v podhůří Javorníků a Beskyd. Svou rozlohou 82 km² se řadí mezi největší obce České republiky. Obec byla založena v roce 1714 Karlem Jindřichem ze Žerotína. Z této doby se zachovalo několik stavebně kulturních památek, jimž vévodí dřevěný karlovský kostel se šindelovou střechou z roku 1754, fojtství z roku 1793, kupecký dům sloužící jako Karlovské muzeum, které tisícům návštěvníků přibližuje obraz života lidí v tomto rázovitém koutu Valašska. „Základem sbírek muzea je zemědělské a salašnické nářadí. Jedna z místností představuje valašskou kuchyni. Nechybí samostatná expozice o výrobě skla, ani ukázky řezbářských prací, kafkovský kraj a exponáty z historie obce.“²⁷ Území Velkých Karlovic pokrývají z 75% lesy. Hřebeny a svahy hor se v zimě stávají rájem lyžařů, kteří zde ocení širokou nabídku upravených sjezdových tratí a nespočet kilometrů běžeckých a turistických tratí s různými stupni obtížností.

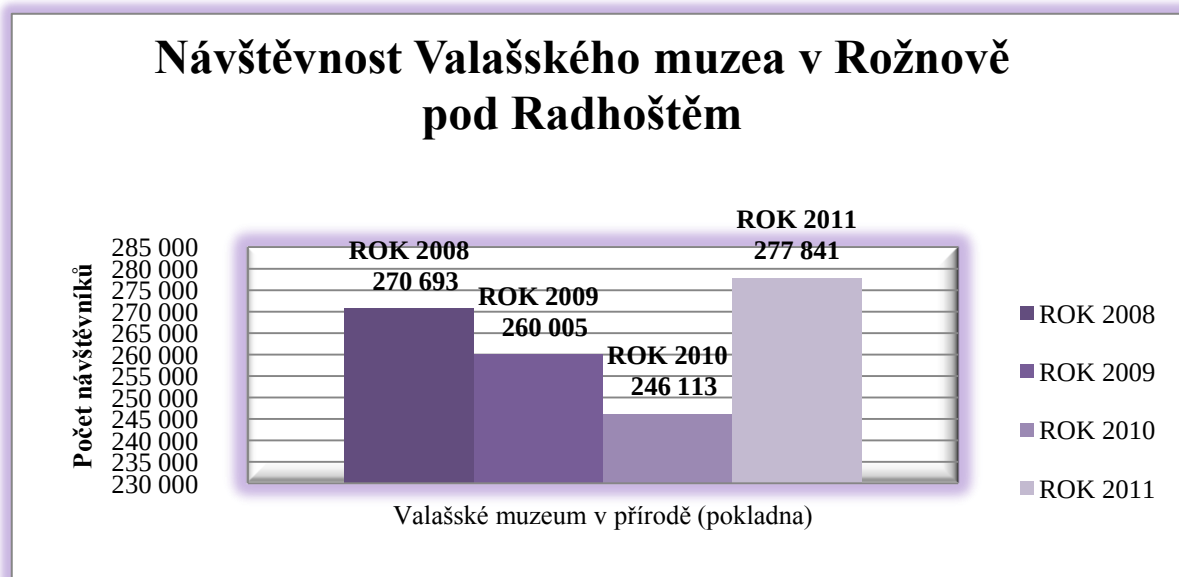
Výše zmíněné města a jejich okolí jsou jedny z nejvíce navštěvovaných míst na Valašsku. Pyšní se nejen bohatou historií, zajímavými zvyklostmi, neobyčejným nářečím, specifickými valašskými kroji, ale také nesmírnou krásou valašské krajiny. Valašská krajina je hustě zalesněná. Je zde velké množství značených turistických i cyklistických tras. „Někteří si Valašsko spojí s národní kulturní památkou – skanzenem v Rožnově pod Radhoštěm, se sochou pohanského boha Radegasta, s Karlovským muzeem ve Velkých Karlovicích nebo s dřevěným kostelíkem sv. Trojice ve Valašském Meziříčí. Budou hovořit o kapli sv. Cyrila a Metoděje na Radhošti, o stavbách Dušana Jurkoviče na Pustevnách nebo nové zvonici na Soláni. Přidají rozhlednu Súkenická na Čartáku nebo na Čubově kopci u Francovy Lhoty

²⁶ Turistický průvodce Valašsko, léto a zima, rok vydání 2000, str. 109

²⁷ Zlínský kraj, Praha:ACR Alfa, 2006, str. 264, ISBN: 80-86-408-14-0

na Hornolidečsku.“²⁸ Lidé, kteří zde jezdí za odpočinkem, můžou relaxovat při sběru hub, či jiných lesních pochoutek. „Jako v přírodním ráji si budete připadat, když vystoupáte na některý z hřebenů Valašska. Nádherné rozhledy do krajiny, kde se snoubí lesy, travnaté pláně a valašské dřevěnice přitahují návštěvníky, kteří přijíždějí za horským vzduchem, klidem, poznáním, ale i požitkem z pohybu...“²⁹ Valašsko je lidmi navštěvováno rok od roku více (viz tabulka níže).

Návštěvnost vybraných (referenčních) cílů na Východní Moravě Zdroj: Sběr informací pod záštitou Centrály cestovního ruchu – Východní Moravy				
Název	ROK 2008	ROK 2009	ROK 2010	ROK 2011
Valašské muzeum v přírodě (pokladna)	270 693	260 005	246 113	277 841
Hvězdárna Valašské Meziříčí	15 755	16 044	15 428	26 752
Informační centrum Rožnov p. R.	2 422	7 155	5 421	16 480
IC Zvonice Soláň	37 901	34 847	34 215	48 538
IC Valašské Meziříčí (Sýpka)	13 754	16 755	13 116	18 574
IC Vsetín	19 139	17 551	25 393	20 608
IC Velké Karlovice	16 973	16 006	19 337	27 037

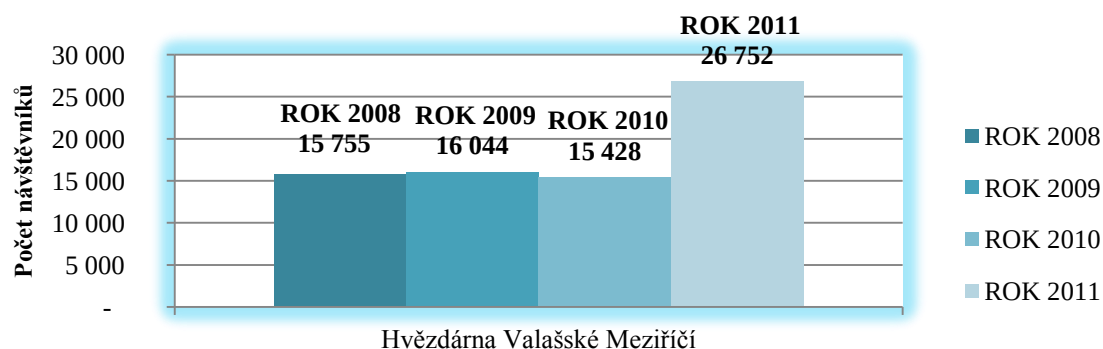

Zdroj: vlastní

²⁸ Turistický průvodce Valašsko, Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, rok vydání 2009, str. 3

²⁹ Tamtéž, str. 1

Návštěvnost Hvězdárny ve Valašském Meziříčí

Zdroj: vlastní

Z tabulky návštěvnosti jsou vybrány dvě navštěvovaná místa, a to Valašské muzeum v přírodě a Hvězdárna ve Valašském Meziříčí. Z těchto dvou vybraných míst jsou vytvořeny dva grafy, ve kterých je zobrazena návštěvnost těchto vybraných míst. Z grafu můžeme vidět, že návštěvnost obou míst v roce 2011 rapidně stoupla oproti předešlým roků. Stoupající návštěvnost těchto míst může mít hned několik důvodů. Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, má rok od roku lepší a kvalitní reklamu, ve které turisty láká do destinace Valašska, a to především prostřednictvím tisku, rádia a hlavně na pořádaných veletrzích, které jsou v poslední době turisty velmi navštěvované a oblíbené. Je to z toho důvodu, že při výběru dovolené se můžou informovat od odborníků na danou destinaci. Dalším důvodem je zkvalitnění sportovních aktivit na Valašsku. Jedná se o nově postavenou Cyklostezku Bečvu, která láká spoustu nejen vášnivých cykloturistů, ale také běžkařů a milovníky in-line bruslí. Dalším lákadlem, které ovlivnilo nárůst návštěvníků, jsou kvalitní lyžařské areály, které v nedávné době prošly řadou rekonstrukcí. A posledním hlavním důvodem zvýšení návštěvnosti je panenská příroda, kterou Valašsko nabízí a čistý horský vzduch, který ve velkých městech chybí.

1.7 Historie a hospodářský vývoj

„Nejstarší dosud známé stopy o osídlení území Valašska pocházejí z období pravěku. V neolitu (5500 – 4000 př. n. l.) pronikla do oblasti Kelče kultura lidu volutové keramiky, v neolitu (4000 – 2000 př. n. l.) pak kultura lidu s keramikou šňůrovou, z nich se dochovalo mohylové pohřebiště v lese Doubrava u Němetic. Přítomnost lidu lužického v pozdní době bronzové (1500 – 700 př. n. l.) dosvědčují např. nálezy bronzových pokladů uložených v Okresním vlastivědném muzeu Vsetín a popelnicová pohřebiště v Kladrubech a Kelči. Osídlení doby železné (700 – 300 př. n. l.) je doloženo nálezy žárových pohřebišť a železnými náramky.

Počátky souvislého osídlení Valašska spadají do 11. století, z této doby pochází např. poklad mincí z Kelče. Existence prvních vesnic je historicky doložena v 1. polovině 12. století. V období kolonizace (13. – 14. století) vznikla většina vsí a nynější města Kelč, Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm a Valašské Meziříčí. Vznik dalších sídel je spojen s pasekářskou a sní související valašskou kolonizací. Pasekářská kolonizace znamenala rozšíření ploch orné půdy přeměnou lesních ploch a podstatně ovlivnila typický členitý ráz východní Moravy. Valašská kolonizace, která probíhala souběžně, představovala využití lesních porostů a horských strání k salašnickému chovu dobytka, zejména ovcí a koz, a to za zvláštní poplatek – valašskou daň (desátý kus dobytka). Důsledkem této činnosti v 17. a 18. století bylo odlesnění většiny území. Způsob salašnického chovu byl natolik specifický, že rozšířil jméno Valach na celé dosavadní zemědělské osídlení a Valašsko začalo být chápáno jako území, kde se salašnický způsob chovu dobytka provozuje. Nemálo k tomu přispělo také povstání poddaných z Východní Moravy v období třicetileté války. Valašská povstání začala koncem roku 1620 a dosáhla největších úspěchů v závěru třicetileté války. Roku 1644 bylo povstání potlačeno císařskými jednotkami, ve Vsetíně popraveno na 200 povstalců a vypálena řada vesnice. V tomto období se pro obyvatele Vsetínska ujalo označení Valach a v řeči zemské vrchnosti ještě dlouhou dobu znamenalo totéž, co zbojník a rebel. V době třicetileté války vznikl z tzv. věrných Valachů portášský sbor. Jeho úkolem bylo potírání černého obchodu, pašování a zbojnictví, které se zde rozšířilo v 17. a zejména na počátku 18. století. Dokladem této pohnuté historie jsou hroby

portášů ve Valašské Bystřici. V 18. a 19. století bylo dokončeno osídlení území okresu založením vsí Velké Karlovice, Lázy a Karolinina Huť (pozdější Karolinka).³⁰

Valašsko bylo především zemědělským krajem. Manufakturní podnikání na Valašsko pronikalo pomalu a bylo spojeno s jedinou surovinou, které tu byl dostatek, a sice s bohatstvím dřeva. Tak vznikly první sklářské hutě na území Vigantic a Hutiska v 17. století. „Prvořadým zaměstnáním obyvatelstva a zároveň hlavním zdrojem jeho obživy bylo zemědělství. Ještě v polovině 19. století představovaly nezemědělské profese (řemeslníci, mlynáři, hospodští a správní úředníci) jen velmi malé procento obyvatel vesnic a v mnoha vsích bylo zemědělství jediným zaměstnáním osadníků.“³¹ „Průmysl na Valašsku byl v 1. polovině 19. století zastoupen méně, avšak druhá polovina 19. století znamenala výrazný rozmach průmyslu dřevařského, textilního a sklářského. Firma Thonetů založila továrny na ohýbaný nábytek v Halenkově a Vsetíně a společně s firmou J. a J. Kohn se staly největšími producenty tohoto nábytku na světě. Druhým největším odvětvím se stalo sklářství. Pět továren na území dnešního Valašska náleželo firmě Salomon Reich a spol.“³²

„Nejdůležitějším zdrojem obživy obyvatel Karolinky je průmysl, který reprezentuje především sklárna firmy CRYSTALEX Nový Bor, a. s. Počátky této sklárny jsou spojeny s podnikáním firmy Salomona Reicha a spol. Tato sklárna byla pod jménem Karolinina huť založena roku 1861, přičemž výrobu zahájila následující rok.“³³

Na počátku 20. století vzniká ve Vsetíně továrna na elektromotory, pozdější MEZ Vsetín. Města se staly významnými kulturními středisky, byly zřízeny klimatické lázně v Rožnově pod Radhoštěm (1865). Do širšího kulturního povědomí proniká Valašsko také díky literárním pracím regionálních autorů M. Jahna, Č. Kramoliše, J. F. Karase a vlastivědným dílům M. Václavka, E. Domlůvila a dalších. „V prvních desetiletích 20. století se Zlín rychle měnil v silné hospodářské středisko. Bat'ovými podnikatelskými aktivitami i nabídkou práce a výdělků se stal magnetem přitahujícím

³⁰ Turistický průvodce Valašsko, zima – léto, r. 2000, str. 12

³¹ OKRES VSETÍN, vydalo Valašské Meziříčí – Hvězdárna, rok vydání 2002, str. 357, ISBN: 80-86298-09-4

³² Turistický průvodce Valašsko, zima – léto, rok vydání 2000, str. 12

³³ Karolinka – město v srdci valašských kopců, Ladislav Baletka, rok vydání 1998

lidi z širokého okolí a s tím vzrůstala potřeba lepšího dopravního spojení. Tomáš Baťa navrhl zlepšit železniční propojení regionu (1928) i úpravu vodohospodářských poměrů v povodí Moravy od Kroměříže k ústí Dunaje (1930).³⁴

První světová válka znamenala pro Valašsko markantní prohloubení bídy a snížení životní úrovně obyvatel a odchod řady obyvatel za prací do zámoří, a proto vznik samostatného československého státu byl přivítán s nadšením. V období první republiky vznikaly další průmyslové podniky, ale sociální podmínky na Valašsku se výrazně nezměnily. Následně byl průmysl na Valašsku postižen světovou hospodářskou krizí, např. továrna Thonet Mundus byla uzavřena. S druhou světovou válkou a přípravou Československé republiky na obranu proti rostoucím nárokům Hitlerova Německa byly spojeny i začátky vůbec největšího průmyslového podniku – vsetínského Zbrojovky, na válečnou produkci byla orientována i pyrotechnická továrna v Jablůnce.

„Začátek druhé světové války a okupace státu znamenala rozvinutí protifašistického odboje skupin Obrana národa, Sokol, železničáři, Lvice, Sousedíkova skupina, apod. Hnutí odporu vyvrcholilo partyzánským odbojem na počátku roku 1943. Na území okresu operovala 1. Čs. Partyzánská brigáda J. Žižky a 2. slovenská brigáda M. R. Štefánika. Odvetou za jejich činnost byla perzekuce obyvatel a vypálení sídel a osad jako např. Prlov, Leskovec, Huslenky; svědky těchto událostí jsou četné pomníky. Osvobození Valašska proběhlo ve dnech 2. – 7. 5. 1945. V roce 1945 nebo pochyb, že bez investic do průmyslu a infrastruktury zůstane Valašsko nadále zaostalou oblastí. V období centrálně řízeného hospodářství po únoru 1948 byly vybudovány nosné podniky elektrotechnického průmyslu v Rožnově pod Radhoštěm a Valašském Meziříčí, chemického ve Valašském Meziříčí, průmyslu potravinářského a dalších oborů a rozšiřovány stávající výrobní podniky. Kolektivizace zemědělství znamenala ukončení rozdrobené pozemkové držby a vznik jednotlivých zemědělských družstev.“³⁵

Listopadem 1989 začíná složité období transformace celé společnosti a výrazných společenských a ekonomických změn i na Valašsku, a znamená též změnu v obrazu obcí a měst a výrazu krajiny. „Po 17. listopadu 1989 nebyla reakce na pražské události

³⁴ Putování časem Zlínským krajem - Helena Mráčková, Zdeněk Pokluda, Josef Ruszelák, ISBN:978-80-254-8405-0; str. 22

³⁵ Turistický průvodce Valašsko, zima – léto, rok vydání. 2000, str. 13

ve Vsetíně příliš velká. Poprvé se sešlo asi 30 lidí na náměstí dne 20. listopadu, všichni byli legitimováni Veřejnou bezpečností. Následujícího dne se sešlo již asi 2 000 lidí, kteří si vymohli propuštění jednoho demonstranta zadrženého policií. V dalších dnech vzniklo ve městě Občanské fórum, které uspořádalo dialog s představiteli města o politických a ekologických otázkách.“³⁶

1.8 Uměleckohistorické památky

V beskydské oblasti se zachovalo jen několik hradních památek a ty se téměř všechny nacházejí za hranicí Valašska. Pouze na Hradisku u Rožnova pod Radhoštěm lze spatřit zbytky rožnovského hradu, který byl zbořen r. 1539 na příkaz císaře Ferdinanda. Koncem 13. a 14. století dochází k zakládání měst, která byla typická svým pravidelným náměstím a šachovnicovým rozložením ulic – např. Valašské Meziříčí. Výraznější architektonické památky zanechala renesance, která se projevila především v obytné architektuře. Barokní architekturu ve městech zastupuje řada domů s dochovanými barokními štíty, ulice a náměstí zdobí hodnotné soubory barokních soch. Záliba v baroku se také projevila při přestavbě šlechtických sídel, jak je možno vidět na zámcích ve Vsetíně a Valašském Meziříčí. Z pozdějších stavebních období najdete výrazné secesní budovy ve Vsetíně. Zámecké objekty jsou výraznými dominantami měst i venkova. Nejzachovalejší z nich je původně renesanční zámek ve Vsetíně, klasicistně upravený na začátku 19. století. Dnes jsou v něm expozice okresního muzea. Původně renesanční a později barokně přestavený zámek Žerotínů ve Valašském Meziříčí je vůbec nejrozsáhlejším objektem svého druhu na Valašsku, nyní slouží kulturním potřebám města. Další zámky najdeme ve Valašském Meziříčí – Krásně nad Bečvou, Hošťálkové, Choryni, Kelči, Lešné, Liptále, Loučce, Brankách. Na Valašsku se nacházejí dvě městské památkové zóny: ve Valašském Meziříčí byla vyhlášena v roce 1992 městská památková zóna se 47 měšťanskými domy, z nichž je velmi hodnotný měšťanský dům č. p. 118, s původním názvem „U dvanácti apoštolů“, anebo budova radnice ze 17. Století. V Kelči byla vyhlášena městská památková zóna

³⁶ OKRES VSETÍN, vydalo Valašské Meziříčí – Hvězdárna, rok vydání 2002, str. 318, ISBN: 80-86298-09-4

taktéž v r. 1992, její charakter dotváří filiální kostel sv. Kateřiny, zámek a domy na náměstí Osvoboditelů.

1.8.1 Lidová architektura

Na rozdíl od většiny oblastí ČR je na Valašsku obrovské množství nejen památek lidové roubené architektury ale také jiných dalších vzácných památek. „Pod hlavičkou instituce jsou sloučena vlastivědná muzea ve Vsetíně a ve Valašském Meziříčí. Regionální muzeum spravuje několik památkově chráněných objektů: vsetínský zámek, zámek Kinských ve Valašském Meziříčí, valašskomeziříčský hřbitovní kostelík Nejsvětější Trojice a zámecký areál v Lešné u Valašského Meziříčí s přírodně krajinářským parkem, jenž náleží k nejvzácnějším na území severní Moravy a Slezska. K 1. lednu 2005 se stala součástí Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně i vsetínská hvězdárna, která v tomto roce oslavila 50 let svého trvání.“³⁷ Nejvíce lidových staveb lze vidět ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (založeno v roce 1925) – NKP. Toto muzeum je unikátní rekonstrukcí celého historického prostředí včetně pěstování plodin, jako jsou pohanka či křibice. Jeho areál se rozkládá na téměř 80 ha a je upraven do podoby historické krajiny. V provozu jsou tři části expozice: Valašská dědina, Dřevěné městečko a Mlýnská dolina. „V dřevěném městečku, které představují způsoby života minulých generací, pracovní technologie, obřady, zvyky, písně a tance. Do jisté míry specifickou službou návštěvníkům byla i prodejna lidové umělecké výroby umístěná v bývalé vstupní budově do areálu. Dnes tuto prodejnu nalezneme v centrálním vstupním objektu. Prodejna nabízí vedle klasických suvenýrů zboží zhotovované výrobci lidové umělecké výroby.“³⁸

Nejzajímavější soubory lidové architektury je možno spatřit na Pustevnách (Libušín, Maměnka – NKP). „Jedná se o horské sídlo Pustevny, které je významným turistickým střediskem v Moravskoslezských Beskydech a leží v nadmořské výšce 1.018 metrů nad mořem. V letech 1897 – 1899 byly péčí vsetínské stavební kanceláře Michala Urbánka stavěny podle projektů slovenského architekta Dušana Jurkoviče dva

³⁷ Muzea a galerie Zlínského kraje, FUTURO, s. r. o., str. 34, ISBN: 80-86867-01-3

³⁸ Dřevěné městečko, Mgr. Lenka Drápalová, ISBN: 978-80-87210-00-0, str. 10

nejznámější pustevenské objekty, nejprve útulna Maměnka a potom jídelna Libušín. Náklady činily 82.433 rakouských korun. Maměnka a Libušín byly společně slavnostně zpřístupněny 6. srpna 1899 mší svatou slouženou v nové radhošťské kapli.³⁹ Významnou památku lidové architektury nalezneme také ve Velkých Karlovicích (Karlovské muzeum v Barvičově domě, fojtství v Bzovém z r. 1793 a vesnickou památkovou zónu v Podťatém), v Novém Hrozenkově (památník národního umělce Antonína Strnadla, č. p. 451 z r. 1832) a Karolince (rodový shluk Orságů v Ratkově, výjimečně zachovaný celek 21 objektů roubené lidové architektury).

Na úpatí Beskyd a Javorníků se zachovalo i několik vzácných staveb kostelů. Např. kaple na Radhošti, ve Valašském Meziříčí, zhlédneme kostel sv. Trojice z 16. století, ve Velkých Karlovicích kostel s křížovou kompozicí půdorysu a ve Velké Lhotě evangelický kostel, unikátní roubený toleranční kostel z r. 1783, kde v letech 1875 – 1895 působil evangelický farář a spisovatel Jan Karafiát, autor „Broučků“. Dřevěnou architekturu doplňují půvabné dřevěné zvoničky v Malé Lhotě - hodnotná roubená architektura s původním zvonem z r. 1687, v Mikulůvce, Lázích, Lužné, v obci Vidče, v Oznici či Rožnově p. Radhoštěm – Tylovicích, na Pustevnách.

Při návštěvě Pusteven zcela jistě nepřehlédneme „útulny“ podle návrhu architekta Dušana Jurkoviče. Chaty Maměnka a Libušín z roku 1898 jsou ukázkou vlivu lidového umění na moderní architekturu, v jídelně Libušína nás potěší fresky Mikoláše Alše. Chceme-li se blíže seznámit s nejzajímavější lidovou architekturou, můžeme navštívit kromě Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm také sbírky vlastivědných muzeí.

1.8.2 Lidová kultura

„Významnou součástí lidové kultury jsou zvyky a obyčeje. V minulosti spojovaly všechny obyvatele rozsáhlých obcí a přinášely jim radost a rozptýlení. Některé ze starodávných obyčejů se těší velké oblibě i v dnešní době. Např. Masopust (fašanky) se slaví snad v každé obci a někde ještě můžeme vidět i průvody v maskách

³⁹ Pustevny, PhDr. Radek Hasalík, ISBN: 978-80-87210-12-3

(Valašská Polanka, Lužná). Ženy chystají na každé Velikonoce nádherné kraslice a muži s jalovcovými větvemi nebo proutěnými „tatary“ chodí vymrskávat svou pomlázku. Dožínky jsou pak největší letní slavností.⁴⁰ Z dochovaných zvyků jsou velkou vzácností obchůzky Lucek a mikulášské průvody. Můžeme se s nimi setkat především při vystoupení folklorních souborů valašského regionu. Ukázka zvyků na Valašsku je zařazena do celoročního programu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. „Tradiční lidový oděv na Vsetínsku byl jako všude jinde odrazem podmínek geografických a klimatických (ochrana proti drsnému počasí na horách), hospodářských i sociálních (sociální postavení nositele a jeho zařazení v pracovním procesu). Současné kroje valašských souborů přejímají většinou historickou fázi lidového oděvu ze začátku 2. poloviny 19. století, kdy vrcholí a brzy nato končí uplatnění materiálů z domácích textilních vláken – lněného a konopného plátna, hrubé vlněné huně přírodních barev a jemnějšího barveného sukna. Tento typ oděvu totiž nejlépe charakterizuje valašský region a nejlépe odpovídá výše uvedeným podmínkám.“⁴¹ Vztah k lidové kultuře je společným znakem osobností, které svou snahou pomohly zachovat dědictví minulosti do dnešních dnů. Některé zasáhly do formování umění, jiné se podílely na udržování místní tradice, společná jim zůstává a láska k Valašsku.

„Valašsko bylo považováno za jeden z nejvýraznějších v lidové kultuře Moravy, a to odlišností od regionů jiných. Vedle specifických zvláštností v nářečí, hudebním a tanečním folkloru, v historickém tradičním lidovém oděvu byla nejvýraznějším znakem roubená architektura, která vtiskla horské sídelní krajině emotivně silný půvab, přitažlivý pro všechny milovníky prosté krásy.“⁴²

1.9 Osobnosti „valašského regionu“

Na Valašsku a Horním Vsacku žila a doposud žije celá řada osobností, které se zapsaly do dějin tohoto regionu – ať už jsou to malíři, sportovci, spisovatelé, hudebníci či sportovci. Jsou jimi například:

⁴⁰ Turistický průvodce Valašsko, zima – léto, rok vydání 2000, str. 15

⁴¹ Lidový kroj na Vsetínsku, Eva Urbachová, TG TISK s. r. o., r. 2004, str. 5, ISBN: 80-239-4011-2

⁴² OKRES VSETÍN, vydala Hvězdárna Valašské Meziříčí, 2002, str. 389, ISBN: 80-86298-09-4

Jiljí Hartinger – žije a pracuje v Karolínce, kde má svou galerii. Je známý především jako krajinář, zabývá se volnou i užitou grafikou, vytváří artprotisy, vitráže a mozaiky.

František Podešva – v roce 1938 se natrvalo usadil na Soláni. Většina jeho prací jsou figurální kompozice Valachů, malby jsou charakteristické věcností a drsným lyrismem.

Antonín Strnadel – malíř a grafik. V pěkné dřevěnici v Novém Hrozenkově je jeho památník. Byl jedním z nejvýznamnějších představitelů poválečné ilustrace.

Alois Schneiderka – světoběžník, který cestoval po Evropě, se usadil na Soláni. V jeho obrazech nacházíme malířské vyznání lásky a obdivu a drsné kráse valašské přírody.

1.10 TOP 10 míst Valašska⁴³

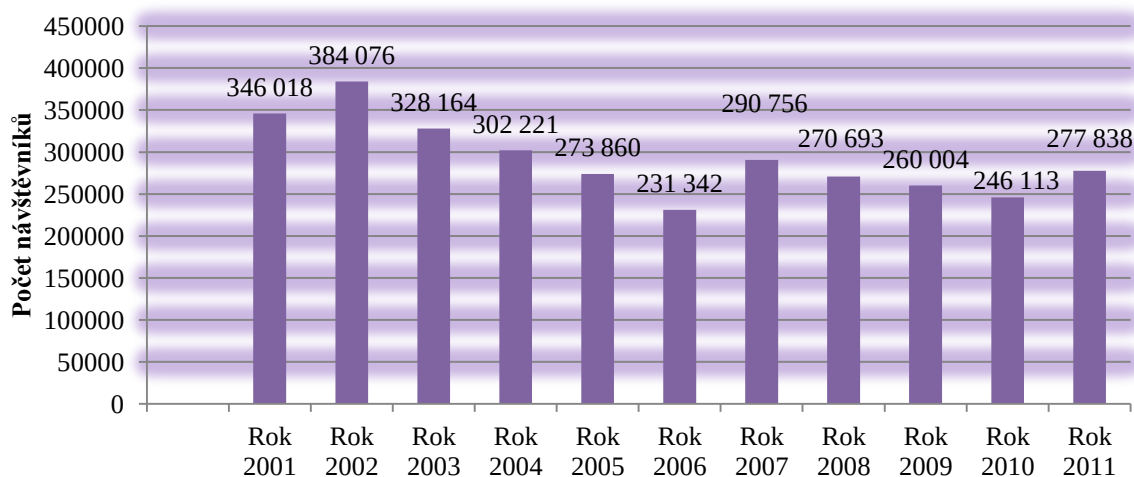
- **Valašské muzeum v přírodě** – Rožnov pod Radhoštěm. Jedná se o kulturní památku a jde o nejstarší muzeum svého druhu ve střední Evropě. Tvoří jej 3 části: Dřevěné městečko, Valašská dědina a Mlýnská dolina. Každý rok se zde koná množství zajímavých a tradičních akcí.

Návštěvnost Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm	
Rok 2001	346 018
Rok 2002	384 076
Rok 2003	328 164
Rok 2004	302 221
Rok 2005	273 860
Rok 2006	231 342
Rok 2007	290 756
Rok 2008	270 693
Rok 2009	260 004
Rok 2010	246 113
Rok 2011	277 838

Zdroj: Valašské muzeum v přírodě Rožnov pod Radhoštěm

⁴³ Turistický průvodce Valašsko, Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, o. p. s., rok vydání 2009, str. 1

Návštěvnost Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

Zdroj: vlastní

- **Útulny Libušín a Maměnka** – Pustevny. Jedná se o národní kulturní památku. Dílo je umístěno ve výšce 1.018 metrů nad mořem a jde o dílo architekta Dušana Jurkoviče z konce 19. století. Toto dílo vychází z lidové architektury Valašska a Kysúce. Dnes zde najdeme stylovou restauraci s hotelem.
- **Radhošť** – jedná se o posvátnou horu Radhošť, která je kultovním místem všech Moravanů. Na vrcholu je umístěna dřevěná kaple sv. Cyrila a Metoděje. Po cestě z Pusteven můžeme shlédnout sochu pohanského boha Radegasta.
- **Valašské Meziříčí** – městská památková zóna. Je zde ke zhlédnutí několik desítek historických měšťanských domů, renesanční radnice, řada kostelů, ale i zámek Žerotínů a zámek Kinských. Pozoruhodností zde je i gobelínová manufaktura.
- **Velká Lhota** – zhlédneme zde dřevěný toleranční kostel (národní kulturní památka). Jedná se o kostelík z 18. století, jeho výzdoba je velmi

prostá a nemá věž. Dvě desítky let zde působil farář a kazatel Jan Karafiát, autor dětmi velmi oblíbených Broučků.

- **Přehrada Bystřička** – byla vybudovaná v letech 1907 – 1912. Téměř čtyřicetihektarová plocha láká milovníky koupání, vodních sportů a je výchozím místem pro turistiku a cykloturistiku.
- **Karolinka, údolí Raťkov** - v údolí Raťkov nalezneme unikátní shluk 21 roubených staveb z konce 18. století. Celý areál patří k nejcenějším souborům lidových staveb dochovaných na původním místě.
- **Velké Karlovice** – jedná se o typickou valašskou obec, kde nalezneme řadu krásných památek. Například Karlovský kostel s areálem roubených domků z 18. století, dále také Karlovské muzeum či Karlovské fojtství.
- **Čertovy a Pulčínské skály** – nacházejí se v obci Lidečko, jehož skalní útvary představují na Valašsku unikát. Jedná se o ideální lezecký terén i zajímavé turistické cíle pro každého.
- **Soláň** – celá oblast je vyhledávaná pro přírodní krásy a rekreační možnosti v zimě i v létě. Oblast s unikátní zvonící je výchozím cílem pro řadu zajímavých turistických tras. Nalezneme zde i lyžařské střediska, upravované hřebenové běžecké tratě a hřebenové cykloturistické tratě.

1.11 Vyrobeno v Beskydech

„Od začátku roku 2006 je na území Beskyd udělována místním výrobkům značka „**Vyrobeno v BESKYDECH®**“. Tato značka je určena kvalitním řemeslným výrobkům, potravinářským nebo zemědělským produktům, které pochází z Beskyd (a mají na tento region nějakou vazbu) a nepoškozují životní prostředí. Všechny tyto

vlastnosti ocení zejména turisté, kteří si rádi odvezou pravý suvenýr z Beskyd, ale také místní obyvatelé, kteří chtějí nákupem podpořit „svého“ beskydského výrobce.“⁴⁴

Značka „Vyrobeno v BESKYDECH“ je u turistů velice oblíbená a vyhledávaná. Je velice zajímavé, jak se lidé v dnešní době čím dál více zajímají o výrobky, které jsou vyráběny dle starých tradic a hlavně jsou to výrobky, které jsou něčím specifické a neodmyslitelně patří k dané oblasti či lokalitě. A po těchto výrobcích je čím dál tím více větší poptávka. „Bodrý kraj kopců, pastvin a lidových tradic se odráží v lidské práci, která přetrvává po celé generace.“⁴⁵ Přinášíme Vám originální výrobky, které mají dobrý základ a jsou ověřeny tradicí. „Na Valašsku je spousta výrobků, které získalo tuto značku. Jsou jimi například:

Ondřej Hladký, Pekařství – Jedná se o výrobu Valašského Trdelníku, který pochází z Rumunska, odkud přicházeli Valaši, a to ve 14. až 17. Století do Beskyd. Těsto si namotávali na dřevěný válec zvaný trdlo a opékali ho na ohni nebo na dřevěném uhlí. Potom ho obalovali do různých příchutí jako je med, povidla, ořechy či skořice a jiné další.

František Šubert, křehké válené uši ze Štramberka – Štramberské uši se dělají z těsta, do kterého se dává 6 – 11 druhů koření a také med. Těsto se pak vyvaluje – jako nudle. Tvořítkem se vykrajují kolečka nebo oválky, které se pečou. Po upečení se ještě horké placičky stácejí do tvaru soušek. Vyžaduje to zručnost, protože těsto rychle tvrdne.

Božena Pařenicová, Valašské škrábané kraslice – Vajíčka jsou odmaštěná vyfouklá a natřená tuší – ocelovým nožíkem se vyškrabují krajkové vzorky doplněné kytičkou, někdy valašskou říkankou nebo ovečkou, ptáčky, motýli apod. Kraslice zdobené voskem jsou na skořápku přírodní nebo natřenou tuší se nanáší rozehřátý vosk ve tvaru drobných kapek.

Pekařství VALAŠSKÉ FRGÁLY, s. r. o. – Jedná se o tradiční a originální pečivo, které pochází z Valašska, z hlubší lidové historie. Hlavním produktem jsou valašské frgály – jemné koláče z kynutého těsta s tradičními náplněmi – hruškovou, tvarohovou, makovou, povidlovou a borůvkovou. Tyto koláče se pekly již před

⁴⁴http://www.tradicebk.cz/ochranna_znamka.php?id=105

⁴⁵<http://www.regionalni-znacky.cz/beskydy/>

250 lety, tehdy z hrubší mouky. Dále to jsou slané škvarkové pagáčky (nazývané dříve „chléb valašského lidu“) – vdolečky z kynutého těsta, moravské koláčky z kynutého těsta, klasické medové perníčky a spousta dalších vynikajících valašských pochutin.

Božena Vráželová, štípané holubičky ze smrkového dřeva – Paní Vráželová ručně vytváří větší a střední holubičky, které jsou vyrobeny ze dvou kusů smrkového dřeva (jeden kus tvoří hlavu a ocásek, druhý křídla), měří 15 – 16 cm a 11 – 12 cm. Mini holubička je z jednoho kusu a je 5 – 6 cm velká.

Jana Krystyníková, ručně tkané koberce „hadřáky“ – Koberce jsou tkány z ručně stříhaných pásků z obnošeného textilu. Textil se nejprve vypere, pak je nastříhán na co nejdelší pruhy o přibližně stejné šířce. Z takto vzniklých klubiček jsou skládány různobarevné pruhy v koberci. Barevné provedení je závislé na zásobách obnošeného textilu, téměř vždy je hadřák různobarevný. Obnošený textil je z místních zdrojů – od místních lidí, kteří plně pokryjí potřebu materiálu na výrobu hadřáků z dílny paní Krystyníkové. Maximální šířka koberce je 85 cm a délka je dle potřeby zákazníka.

1.12 Sportovní aktivity Valašska

„Valašsko skýtá četné množství provozování letních i zimních sportů. Zájemci o pěší turistiku mají k dispozici 800 km značených turistických cest a 860 km cykloturistických tras. Ve městech a v okolí rekreačních středisek lze provozovat všechny druhy letních sportů včetně sálového či venkovního plavání. Míčových her, tenisu, jízdy na koni, rogala a paraglidingu. Příznivcům zimních sportů nabízí své služby 22 středisek se 126 lyžařskými vleky a 2 lanovkami, 91 sjezdových tratí o celkové délce 653 km. V zimních stadionech je možné věnovat se bruslení či lednímu hokeji.“⁴⁶

1.12.1 Cyklostezka Bečva

„Na co se můžeme těšit při putování po Cyklostezce Bečvě? Především na příjemnou jízdu pestrou krajinou po bezpečné komunikaci. Velká část cyklostezky

⁴⁶<http://www.valassko.cz/data/sport.htm>

je vedena po nově vybudovaných úsecích s vyloučením motorové dopravy. Část trasy je vedena po málo frekventovaných místních komunikacích a zpevněných lesních a polních cestách a skutečné minimum trasy zatím musíme absolvovat po silnicích. I tady se však připravují projekty, které zajistí, že od pramenů Vsetínské a Rožnovské Bečvy až po soutok Bečvy s řekou Moravou budeme moci projet bez obav, po skutečné cyklostezce.

Co můžeme cestou vidět? Je toho mnoho. Namátkou vzpomeňme krásnou přírodu Beskyd, valašské dřevěnice roztroušené po obcích a městečkách regionu nebo soustředěné v rožnovském skanzenu. Zastavit se můžeme v centrech historických měst s množstvím zajímavých památek, jako je Vsetín, Valašské Meziříčí, Hranice, Lipník nad Bečvou nebo Přerov. Přimo na trase nebo v jejím těsném sousedství můžeme navštívit muzea, zámky a hrady.⁴⁷

⁴⁷<http://www.cyklostezkabecva.com/?q=node/1>

2. INFORMAČNÍ CENTRUM, PROVOZ A SLUŽBY V KONTEXTU EVROPSKÉ UNIE

Tato samostatná kapitola ukáže, jaký vliv má informační centrum pro turisty a vůbec jaké postavení má na trhu cestovního ruchu v České republice. Půjde nejen o turisty, ale také o zaměstnance v Turistických informačních centrech, jejich systém odměňování a hlavně jejich pracovní náplň. Kapitola nám také popíše certifikaci Turistických informačních center, kterou se zabývá A.T.I.C ČR.

2.1 Informační centrum v systému řízení turismu

Turistické informační centrum (dále jen TIC) má v systému řízení turismu již nepostradatelné místo. „Více než 600 informačních center v České republice poskytuje v místě svého působení úplný informační servis a služby spojené se zajištěním potřeb cestovního ruchu.“⁴⁸ Turistická informační centra začala vznikat a rozrůstat se od počátku 90. let 20. století po otevření hranic v souvislosti s růstem počtu zahraničních turistů a rozvojem průmyslu cestovního ruchu v tehdejší Československu a následně České republice.

Od doby vzniku prvních TIC u nás až do dnešních dnů se podařilo zakotvit TIC do pozice mezičlánků linie systému služeb: Návštěvník (zákazník) – služba TIC – služby cestovního ruchu návštěvníkům (zákazníkům), např. služby ubytování, stravování apod.

„Význam turistického informačního centra v cestovním ruchu je primárně v uspokojení potřeb návštěvníka získat informace bezprostředně navazující na jeho motivaci cestovat. Takovou motivací je např. cesta za odpočinkem, za poznáním, za povinnostmi (služební, pracovní apod.), za rodinou a přáteli, za sportem a kulturou atd.“⁴⁹

„Cestovní ruch se stal významným společenským, kulturním a ekonomickým fenoménem především druhé poloviny 20. století. Lidé cestují ve stále větším měřítku, k čemuž přispívají změny v životním stylu, v rozvoji dopravy, v rozvoji komunikačních

⁴⁸<http://www.czechtourism.cz/informacni-centra/informacni-centra-v-regionech/>

⁴⁹ Informační centrum, provoz a služby v kontextu EU, VŠH a A.T.I.C., vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR v roce 2006, str. 24

spojení a samozřejmě k tomu přispívají i změny v politickém a ekonomickém uspořádání světa.

Význam cestovního ruchu bude pokračovat i ve 21. století v těchto sférách:

- ve sféře osobní – přináší nové poznatky, nezbytný odpočinek,
- ve sféře ekonomické – má vliv na životní úroveň obyvatelstva, na zaměstnanost, na výši příjmů, na příliv devizových prostředků,
- ve sféře společensko-politické a mezinárodní – zlepšování mezinárodních vztahů, poznávání cizích kultur.⁵⁰

„Přestože se TIC stávají jak důležitým prvkem cestovního ruchu, tak i pojítkem mezi občanem a místní správou, musejí stále bojovat o uznání ve společnosti. Jednu její část tvoří právě uživatelé a návštěvníci TIC, tedy turisté, obyvatelé dané lokality a také podnikatelé. Podle toho, která skupina uživatelů u informačního centra převažuje, se také odvíjí jeho zaměření a produkty. Další skupinou jsou případní sponzoři, kteří mohou směřování informačního centra ovlivnit, ale tato skupina tvoří jen nepatrný podíl z celku. Z velké části se na celkovém úspěchu TIC podílí jeho zřizovatel. U většiny z nich je to státní instituce, což může mnohé zkomplikovat – v těchto případech může být práce TIC pomalejší a méně operativní. Nejčastějším zřizovatelem bývá městský úřad, který pochopitelně rozhoduje i o investicích plynoucích do TIC. V neposlední řadě ovlivňují chod TIC i jeho pracovníci, o nich se však zmíním níže.“⁵¹

„TIC má charakter veřejné služby, poskytované na základě společenské objednávky státní správy a samosprávy. Jako součást informačního systému cestovního ruchu by mělo zahrnovat:

- odbornou sílu
- technické prostředky a vybavení
- obecně platné normy a pravidla
- provozní finance.“⁵²

⁵⁰<http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

⁵¹<http://www.ikaros.cz/turisticka-informacni-centra-jako-soucast-informacniho-systemu-regionu-se-zamerenim-na-euroregion-te#1>

⁵² JAKUBÍKOVÁ, D., Marketing v cestovním ruchu, str. 34, Grada Publishing 2009, ISBN:978-80-247-3247-3

2.1.1 Pozice turistického informačního centra v cestovním ruchu

Primární funkcí TIC je pomoc cestujícím návštěvníkům zorientovat se v místě působení TIC a poskytnout jim všechny potřebné informace vedoucí k uspokojení jejich potřeb při jejich pobytu v oblasti. Tomuto cíli současně místně pomáhají mj. informační kiosky, tabule a cedule, místní obyvatelé a novodobě i internet café. Předností TIC je v tomto případě osobní kontakt a možnost aktivní pomoci. V porovnání s jinými informačními zdroji (tabule, informační kiosky apod.) je TIC v rámci své činnosti o úroveň výše díky lidskému faktoru, bez něhož se uvedené informační zdroje neobejdou. TIC přitom navíc přímo poskytuje možnost předat návštěvníkům informace, které si mohou odnést s sebou a použít kdekoliv mimo dosah služeb TIC, tj. propagační materiály, mapy atd. Limitujícím faktorem činnosti TIC je časově omezená otevírací doba.

Druhým významným aspektem činnosti TIC je jeho pozice jako zdroje informací, které vedou turistu do oblasti. Takovým zdrojem informací je např.

- Doporučení přátel a známých, informace od zaměstnavatele, kolegů v práci...
- Informace z médií – televize, rozhlas, internet, denní tisk, časopisy, odborný tisk,...
- Propagační materiály, propagační a promotion akce a veletrhy, recepce...
- Informace z cestovních kanceláří a agentur.

Mezi těmito zdroji informací je největší předností TIC propojení aktuálnosti, přesnosti a komplexnosti poskytnutých informací.

Turistická informační centra mají vůči jiným zdrojům informací možnost uplatnění verbální a nonverbální komunikace obsluhy s návštěvníky TIC a tomu odpovídající možnost přesně poznat přání návštěvníka. Tato komunikace usnadní správný výběr služby a tím ovlivní i spokojenost návštěvníka s pobytem v oblasti. Dále mají možnost tlumit ztrátu z provozu bezplatné hlavní činnosti TIC příjmy z provozu doplňkové činnosti, tj. prodeje zboží a služeb s vazbou na cestovní ruch (mapy, brožury, filmy, průvodcovská činnost apod.)

Při akceptování výše uvedených tezí má TIC nejlepší předpoklady být nejdůležitějším článkem praktické propagace města, okolního regionu i celého státu. Jeho úkolem je zdarma poskytnout návštěvníkovi všechny důležité informace a navázat

s ním lidsky přívětivý kontakt, aby byl při pobytu v oblasti spokojen, rád se sem opakovaně vracel, jeho pobyt byl co nejdelší a pro region ekonomicky přínosný. Současně TIC získává nezprostředkovanou zpětnou vazbu v podobě přehledu potřeb turistů a návštěvníků místa působnosti TIC, oblasti, regionu, popř. i státu.

2.1.2 Definice turistického informačního centra

Turistické informační centrum či středisko (dále je TIC) je účelové zařízení poskytující v oblasti svého působení (město, region, turistická oblast) komplexní informace o všech službách souvisejících s cestovním ruchem.

V rámci svého poslání plní následující funkce:

- TIC shromažďuje informace a vytváří komplexní databanku cestovního ruchu dané oblasti (dále jen databanka). Databanka obsahuje turistické, kulturní a všeobecné informace, tj. informace o oblasti svého působení, jejích atraktivitách, ubytovacích a stravovacích možnostech, dopravě, obchodní sítí, kulturních, sportovních programech a dalších akcích podle zaměření regionu. Základní podmínkou tvorby databanky je soustavnost, úplnost, a aktuálnost. Turistické informační středisko shromažďuje, zpracovává a průběžně ověřuje informace na základě předem stanovených zásad dokumentační činnosti tak, aby databanka poskytovala aktuální, objektivní a komplexní přehled o možnostech cestovního ruchu v oblasti jeho působení.
- TIC poskytuje všemi dostupnými formami (verbálně, telefonicky, prostřednictvím tiskovin a technických prostředků) veřejnosti informace uložené v databance. Formu bezprostředního styku s veřejností a jeho rozsah si stanoví podle individuálních podmínek odpovídajících potřebám cestovního ruchu v oblasti svého působení. Permanentní celoroční informovanost o oblasti svého působení zajišťuje dle svých možností zveřejněním databanky prostřednictvím vlastních průběžně aktualizovaných, celoročně dostupných internetových stránek.
- TIC může při výkonu své činnosti také nabízet další služby související s cestovním ruchem (např. působit jako cestovní agentura v rozsahu § 3 odst. 3 zákona č. 159/1999 Sb.), pokud jsou poskytovány v souladu s platnými

právními předpisy a jestliže nenaruší komplexnost, objektivitu a kvalitu poskytovaných informací.

„TIC značně ovlivňují rozsah a kvalitu služeb poskytovaných klientům, a to především širokým spektrem poskytovaných informací rozšiřováním jejich obsahu, vyhledáváním relevantních informací, nabídkou rezervace a podporou elektronické komerce. TIC navigují a orientují turistu při příjezdu do regionu, v místě pobytu, nabízejí mu atraktivitu a akce v regionu i mimo něj a mají tak značný potenciál nejen k prodloužení pobytu turistu na území regionu i v sousedních regionech, ale i k vyšší útratě turistu za poskytnuté služby.“⁵³

2.2 Marketing v IC – role IC v marketingu CR měst a obcí

„Chceme-li jednoznačně odpovědět na otázku marketingu v informačním centru, je třeba vnímat problematiku TIC kompletně. Je nutné jít k samotné podstatě provozu TIC, uvědomit si, kdy a za jakých podmínek vznikala, jaká jejich struktura činností, jak zapadají do celkového objemu služeb cestovního ruchu v dané lokalitě a zda jsou součástí přímé struktury řízení.“⁵⁴

Informační centra vznikala především na základě poptávky po poskytování informací turistům a návštěvníkům a zároveň jako nástroj pro realizaci propagace a prezentace konkrétního místa. Velká část dnes existujících TIC byla založena v polovině 90. let minulého století. Poměrně velký vliv na rozhodnutí o vzniku TIC měly účasti měst a obcí na akcích cestovního ruchu. Zde totiž docházelo ke konfrontaci nabídky a poptávky. Noví vystavovatelé (města a obce) si začaly uvědomovat důležitost prezentace, a proto hledali vhodné nástroje pro její realizaci. V polovině 90. let minulého století však cestovní ruch nebyl na komunální úrovni prioritou.

Mezníkem pro rozvoj cestovního ruchu na území obcí a města bylo využití předvstupních fondů EU (zejména PHARE). Tyto fondy nepřinesly pouze finanční prostředky na realizaci záměrů, ale také zavedly standardizované postupy pro plánování

⁵³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 – 2013, Praha: MMR ČR, 2007, str. 21

⁵⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, INFORMAČNÍ CENTRUM provoz a služby v kontextu EU, Praha: MMR ČR, 2006, str. 15

a realizaci projektů mimo jiné i oblasti cestovního ruchu. Tyto byly velmi často zaměřeny na tvorbu propagačních materiálů, prezentaci na veletrzích, podporu kulturních a sportovních akcí, ale také značení turistických naučných a cyklistických tras.

V rámci projektů vznikala také informační centra pro turisty, pořizovalo se jejich vybavení a dokonce byl školen jejich personál. Vše samozřejmě v mezích daných pravidly EU a možnostmi příjemců dotací. Postupným nárůstem zájmu o TIC ze strany jejich uživatelů, dochází k jejich stále častějšímu zapojování se do řídicích a výkonných složek cestovního ruchu v jednotlivých městech a obcích. Můžeme tedy hovořit o přímém zapojení TIC do marketingových procesů v destinacích. Tato míra zapojení však není v současné době v rámci ČR jednotná. Opět jsme svědky značných regionálních rozdílů, jak na úrovni obecních a městských samospráv, krajů, turistických oblastí či regionů. Lze říci, že stávající stav ovlivňují dva základní faktory. Jde o vnější a vnitřní podmínky. Role TIC v marketingu cestovního ruchu měst a obcí by tedy měla být daleko vyváženější. Jednou z možností, jak změnit stávající stav, je také uznání poskytování informací turistům a návštěvníkům jako veřejné služby. Jedná se o proces, který sebou nese nezbytnou standardizaci jednotlivých činností TIC v celé České republice včetně stanovení kvalitativních parametrů a kontrolních mechanismů. V tomto duchu je popsána úloha TIC v materiálu **„Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013“**. Informačních center se přímo dotýká **Priorita č. 4 – Podpora budování a vytváření organizační struktury cestovního ruchu**, a to bod **4. 2 Podpora činnosti regionálních a lokálních turistických informačních center**. Jako základní aktivity naplňující opatření koncepce jsou uvedeny:

- vytvoření grantového systému podpory činnosti TIC;
- standardizace základního spektra nabízených služeb TIC;
- dokončení realizace turistických informací jako certifikované služby, tzn. naplnit vládní usnesení č. 848 z 3. 9. 2003 k analýze veřejných služeb;
- realizace jednotné certifikace a značení TIC;
- tvorba regionální sítě TIC;
- příprava jednotného modulu pro vybrané činnosti TIC

- vytvoření datového katalogu se základními informacemi o turistickém potenciálu ČR pro TIC.

Zvláštností trhu cestovního ruchu je, že se na něm uskutečňuje prodej zboží i prodej služeb, přičemž prodej služeb dominuje. Jedna část prodeje se realizuje výlučně na trhu cestovního ruchu a nabízejí ji specializované podniky CR (cestovní kanceláře, cestovní agentury, informační střediska, hotely, turistická střediska aj.). Druhá část prodeje je předmětem realizace trhu jako celku (obchody, banky, pojišťovny, aj.). Trh cestovního ruchu je citlivý na vlivy makroprostředí, a to zejména na přírodní, kulturní, politické a technické vlivy.

Cestovní ruch má svá specifika. „Tyto specifika jsou shrnuty následovně:

1. Rozvoj cestovního ruchu je podmíněn politicko-správními podmínkami.
2. Produkt cestovního ruchu nelze vyrábět na sklad.
3. Místní vázanost, bezprostřední spojitost s územím (místem), ve kterém se realizuje, zejména s jeho kvalitou přírodního prostředí.
4. Výrazná sezónnost.
5. Trh je silně determinován přírodními faktory a dalšími nepředvídatelnými vlivy.
6. Vysoký podíl lidské práce.
7. Těsný vztah nabídky a poptávky (změny v cenách a příjmech se obvykle bezprostředně projeví na trhu).
8. Poptávka je výrazně ovlivňována důchody obyvatelstva, fondem volného času, cenovou hladinou nabízených služeb, spotřebitelskými preferencemi, motivací, módou a prestiží, celkovým způsobem života.
9. Nabídku silně ovlivňuje také rozvoj a využívání techniky a technologií (internet, informační a rezervační systémy – Start-Amadeus, Galileo, Sabre).“⁵⁵

Dalším specifikem, které musíme jako pracovníci zařízení cestovního ruchu vnímat je to, že produkt cestovního ruchu není pouze jeden komponent (jedna služba), ale je složen z mnoha komponentů. Lidé necestují desítky, stovky či tisícovky kilometrů, aby si užívali svůj volný čas v určitém hotelu, penzionu, ale přijíždějí do určité destinace, která je čímkoliv zaujala či ohromila. Destinace je území, ve kterém se uskutečňuje cestovní ruch, a které vytváří určitý celek. Za destinaci lze považovat celý kontinent,

⁵⁵ FORETOVÁ, V., FORET, M.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch, Praha: Grada, 2001

region včetně těch regionů, které překračují hranice států, jednotlivá střediska cestovního ruchu nebo města, místo a cíl cestování a dovolené.

„Existují různá chápání destinace:

- Destinaci cestovního ruchu lze pokládat za jeden produkt, který je složen z mnoha dílčích produktů.
- Destinaci lze pokládat za kolektivního výrobce. Destinace jako výrobce musí být řízena stejně jako kterýkoliv podnik či organizace.“⁵⁶

2. 3 Kategorizace a certifikace informačních center

První kategorizací Informačních center v ČR se zabývala Asociace turistických informačních středisek v roce 1994. „Klasifikace a certifikace turistických informačních center (TIC) je vytvořena tak, aby každé TIC bylo hodnoceno podle rozsahu a šíře poskytovaných služeb. Za tímto účelem jsou stanoveny kategorie s definovaným rozsahem provozu služeb, které spolu se základními minimálními standardy určují požadovaný rozsah služeb nabízených informačními centry.“⁵⁷

2. 3. 1 Kategorizace ATIC platná od podzimu 1994 do 14. 4. 2011

„Tato kategorizace slouží k hodnocení informačních center členů A. T. I. C. ČR. Každý stupeň kategorizace předpokládá splnění schváleného minimálního standardu a podmínek činnosti turistických informačních center.“⁵⁸

„V brožuře, kterou tehdejší asociace (v roce 1994) vydala, byl poprvé zveřejněn návrh členění turistických informačních center do kategorií.“⁵⁹

KATEGORIE D – sezónní informační centrum označeno jednou hvězdičkou

Informační centrum (dále jen IC) není otevřeno po celý rok, slouží pouze k podávání informací v hlavní sezóně. Otevírací doba IC je minimálně pět dní v týdnu. IC

⁵⁶ JAKUBÍKOVÁ, D.: Strategický marketing. Praha Oeconomia 2006, ISBN: 978-80247-2690-8

⁵⁷ http://www.aticcr.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200039&id=1184

⁵⁸ http://www.aticcr.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200039&id=1183&p1=1718

⁵⁹ INFORMAČNÍ CENTRUM, provoz a služby v kontextu EU, VŠH a A.T.I.C. ČR, vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR v roce 2006, str. 37

poskytuje a nabízí bezplatně verbální informace o místě minimálně v jednom světovém jazyku.

KATEGORIE C – místní celoroční označeno dvěma hvězdičkami

Informační centrum je otevřeno po celý rok a podává informace o místě své působnosti a okolí. Otevírací doba IC je 5 dnů v týdnu. IC poskytuje a nabízí bezplatně verbální informace o místě minimálně v jednom světovém jazyku.

KATEGORIE B – oblastní informační centrum označeno třemi hvězdičkami

Informační centrum je otevřeno po celý rok a podává informace o celém regionu či dané oblasti, ve které IC působí. Otevírací doba IC je šest dní v týdnu. IC poskytuje bezplatně verbální informace o oblasti v daném regionu a okolí ve dvou světových jazycích. Dále také IC zprostředkovává průvodcovskou a ubytovací činnost.

KATEGORIE A – republikové informační centrum označeno čtyřmi hvězdičkami

Informační centrum je otevřeno po celý rok a podává informace o celé České republice. Otevírací doba IC je zajištěna 7 dní v týdnu. Do informačního centra je bezbariérový přístup. IC poskytuje bezplatně verbální informace o ČR ve třech světových jazycích. IC zajišťuje průvodcovskou činnost v místě působení a zprostředkovává ubytovací činnost v ČR. Dále také IC zprostředkovává průvodcovskou činnost v ČR.

2. 3. 2 Kategorizace ATIC platná od 15. 4. 2011

Od roku 2005 probíhala v asociaci diskuse, která směřovala ke změně kategorizace turistických informačních center ve snaze pozitivně ovlivňovat zvýšení standardu služeb poskytovaných členskými turistickými informačními centry. Od 15. 4. 2011 se rozhodla rada A.T.I.C. ČR pro aplikaci nově vytvořené kategorizaci TIC, a to ze čtyřech předešlých na tři, které jsou více propracovanější. V této kapitole si tedy představíme nová kritéria kategorizace turistických informačních center. Z předešlých 4 kategorií jsou nově utvořeny pouze 3 kategorie. A to následující:

„Turistická informační centra budou v rámci A.T.I.C. ČR rozdělena do 3 kategorií dle rozsahu provozu a šíře nabídky služeb:

- 1.) Kategorie C (působí minimálně sezónně a poskytuje informace o místě svého působení)
- 2.) Kategorie B (poskytuje informace ve standardizované podobě o definovaném území)
- 3.) Kategorie A (poskytuje standardizované informace 7 dní v týdnu o definovaném území)⁶⁰

Standard pro C

- splňuje minimální standardy pro činnost turistických informačních center
- otevřeno sezónně nebo celoročně, minimálně 5 dní v týdnu, min. 30 hodin týdně
- pracovníci hovoří min. 1 světovým jazykem,
- eviduje počet klientů (návštěvníků) písemným, nebo elektronickým záznamem
- má vlastní informační databázi v elektronické podobě, u které provádí průkaznou aktualizaci
- poskytuje informace o místě svého působení (obec, město, kulturní, případně přírodní památka)

Standard pro B

- splňuje minimální standardy pro činnost turistických informačních center
- otevřeno celoročně, minimálně 6 dní v týdnu v hlavní turistické sezóně, min. 45 hodin týdně
- poskytuje informace alespoň ve 2 světových jazycích, přičemž jeden z nich může být na úrovni pasivní znalosti
- eviduje počet klientů (návštěvníků) písemným, nebo elektronickým záznamem. Pro evidenci může být použito i automatické počítání prostřednictvím snímače na vstupu do TIC
- má vlastní informační databázi v elektronické podobě, u které provádí průkaznou aktualizaci
- má bezbariérový vstup, nebo zvonek k přivolání obsluhy
- umožňuje veřejnosti přístup na internet (zpoplatněný nebo bezplatný),
- zprostředkovává průvodcovskou službu
- poskytuje informace o transparentně definovaném území (obec, město, turistické cíle v jeho okolí atp.)

⁶⁰http://www.aticcr.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200039&id_ktg=1006&p1=1080

- pracovníci TIC mají minimálně středoškolské vzdělání, nejméně 1 pracovník TIC se alespoň 1 x ročně účastní vzdělávacího programu A.T.I.C. ČR a členského fóra A.T.I.C. ČR.

Standard pro A

- splňuje minimální standardy pro činnost turistických informačních center
- otevřeno celoročně 7 dní v týdnu s výjimkou 24. 12, 25. 12. a 1. 1., minimálně 60 hodin týdně
- poskytuje informace alespoň ve 2 světových jazycích, vyžadována je aktivní znalost obou jazyků
- eviduje počet klientů (návštěvníků) písemným, nebo elektronickým záznamem. Pro evidenci může být použito i automatické počítání prostřednictvím snímače na vstupu do TIC
- má vlastní informační databázi v elektronické podobě, výstup z databáze je zpřístupněn na internetu a pravidelně aktualizován
- má bezbariérový vstup, nebo zvonek k přivolání obsluhy
- umožňuje veřejnosti přístup na internet (zpoplatněný nebo bezplatný),
- zajišťuje průvodcovskou službu
- disponuje nabídkou turistických produktů
- zprostředkovává ubytovací služby (disponuje rezervačním systémem)
- poskytuje informace o transparentně definovaném území (obec, město, turistické cíle v okolí atp.) a to vždy v rozsahu tzv. minimálního standardu
- má zpracován interní systém pro řízení kvality poskytovaných služeb, který pravidelně vyhodnocuje
- nejméně 1 pracovník TIC má prokazatelné vzdělání v oblasti cestovního ruchu, nebo 5 let praxe v cestovním ruchu, nejméně 2 pracovníci TIC se alespoň 1 x ročně účastní vzdělávacího programu A.T.I.C. ČR a členského fóra A.T.I.C. ČR.

3. Informační centrum Karolinka

3.1 Obecné informace

Město Karolinka, město s necelými 3000 obyvateli, leží v malebném údolí Vsetínské Bečvy. Po stranách lemována z jihu Javorníky a ze severu chráněna Vsetínskými vrchy rozeběhla se i do bočních údolí, proto zabírá až 42 km² plochy. Nadmořská výška činí 485 metrů nad mořem. Nejznámějším údolím je Stanovnice. Místní vodní dílo totiž zásobuje pitnou vodou nejen obyvatele vsetínského, ale i zlínského okresu. „Karolinka je místem s bohatou kulturní tradicí zahrnující koncerty, výstavy, přednášky a divadelní představení. Koncerty významných umělců a žáků školy pořádá Základní umělecká škola v Karolince. Dlouhou a významnou tradici má ochotnické divadlo. Divadelní soubor Jana Honsy je po mnoho let spolupořadatelem každoročního divadelního festivalu amatérských divadelních souborů a sám získal v divadelní činnosti mnoho ocenění.“⁶¹

Půvabná krajina, ale i rázovitá kultura místních obyvatel se stala inspirací pro mnohé umělce, zejména výtvarníky. V Karolínce si cení rozměrného sgrafita Františka Podešvy, zdobícího restauraci a penzion Sklář, skleněných vitráží místního žijícího rodáka akademického malíře Jiljí Hartingera, jež můžeme obdivovat před školou nebo na městském úřadě. Můžeme shlédnout také výtvarná díla tohoto umělce v jeho ateliéru, či nově otevřeném ART GALLERY, který sám výtvarník provozuje. Kdo tíhne k sochařskému umění, nemůžeme vynechat místní kostel zasvěcený Panně Marii Karelské s velkou unikátní sochou světice vyřezanou z lipového dřeva panem Ladislavem Borákem.

Za další kulturou se můžeme vypravit do Valašského národního divadla v Karolínce. Poměrně často zde hrají i známí pražští umělci. Město Karolinka je hlavně nazývané jako „město skla“, neboli město známé tradiční výrobou ručního skla. Historie místních sklárny sahá až do roku 1861, kdy ji založil podnikatel Salomon Reich pod jménem Karolinina Huť. Umělecké sklo můžeme vidět, také v galerii Charlotta. Jedná se o sklářského mistra Ivana Štefánka, který založil Huť Charlotta později

⁶¹ Karolinka – město v srdci valašských kopců, Ladislav Baletka, rok vydání 1998, str. 11-12

i galerii. A že, je Karolinka opravdu „městem skla“ o tom svědčí i fakt, že se v Karolínce nachází pobočka sklářské výroby MOSER.

3.2 Právní forma Informačního centra Karolinka

Informační centrum Karolinka bylo zřízeno městem Karolinka v roce 2006. Informační centrum, zatím není členem A.T.I.C. ČR, ale v letošním roce tj. 2012 se chce zařadit mezi její členy. Začlenit se do asociace turistických informačních center není jednoduché. Jde o dlouhodobé snažení se do asociace dostat. Dle průzkumu a zvážení se bude IC Karolinka snažit dosáhnout kategorizace B. K tomuto závěru dospěli pracovníci IC spolu s vedením Města Karolinky. Všechny požadavky, které jsou nutné pro kategorizaci B, Informační centrum Karolinka splňuje. Je však nutné podat si přihlášku, ve které se zodpovídá pravdivě na několik otázek. Přihláška se odešle do asociace. Po obdržení přihlášky asociací s vyplněnými údaji se neohlášeně na informační centrum dostaví pracovník asociace TIC, který si všechny podklady zkontroluje na místě a poté s Radou A.T.I.C. ČR stanoví, zda má informační centrum nárok na vstup do asociace. V případě, že Rada A.T.I.C. ČR rozhodne o vstupu, přidělí informačnímu centru kategorizaci, kterou dle předepsaných kritérií splňuje. Tímto náročným postupem by se chtělo Informační centrum Karolinka začlenit do asociace nejpozději do konce roku 2012.

3.3 Provozní doba

Provozní doba je stanovena s ohledem na význam místa působnosti informačního centra na poli cestovního ruchu. Informační centrum Karolinka má otevřeno po celý rok, a to od pondělí do soboty. Jelikož město Karolinka nedisponuje jakýmkoliv muzeem či jinou památkou, která by byla v neděli přístupná veřejnosti, je celkem zbytečné, aby bylo informační centrum v neděli otevřeno. Provozní doba je:

- pondělí – pátek: od 7:30 hod. do 16:00 hod.

- sobota: od 8:00 hod. do 12:00 hod.

Pracovníky IC Karolinka bylo zjištěno, že turisté či návštěvníci si vyžadují služby i v brzkých ranních hodinách, a proto je IC otevřeno už od 7:30 hodin (ne všichni si ráno rádi přispí). Na vstupních dveřích do informačního centra je umístěná následující informační cedule: „V případě jakéhokoliv zájmu můžete volat na dotazy i mimo provozní dobu. Pracovníci informačního centra Vám velice rádi poradí. Telefonní kontakt: 739 322 851.“ Právě toto sdělení je v poslední době dost v oblibě. Týká se to například informací jako je stav sjezdovek v okolí, stav udržovaných běžeckých tras v okolí či počasí.

3.4 Personál

V informačním centru je odpovědná vedoucí, tudíž osoba, která za vše zodpovídá a referentka IC. IC Karolinka má tudíž dva zaměstnance na plný pracovní úvazek. Kvalifikační předpoklady pracovníka (obecně) nejsou zanedbatelné. Pracovník musí umět výborně pracovat s počítačem, a to nejen se základními programy jako je MS OFFICE, ale také se speciálními programy pro vkládání dat na webový server města Karolinky a Centrály cestovního ruchu Východní Moravy. Musí mít také um při rezervaci jízdenek či vstupenek Pracovník musí hovořit plynně alespoň jedním světovým jazykem. Druhý světový jazyk by měl zvládat alespoň na základní až střední úrovni. V případě IC Karolinka se jedná o anglický, německý a ruský jazyk.

Referentka IC Karolinka musí být dokonale informovaná o kulturních akcích, památkách, firmách, přírodních zajímavostech a sportovních možnostích v dané oblasti, tj. celého Valašska. Musí také zvládat plánování společenských akcí, které město Karolinka pořádá (Sklářský jarmark, Církevní pout', Vernisáže, Vánoční jarmark, Rozsvícení vánočního stromu, Beskyd Rallye, atd.). Dále musí referentka IC mít vynikající komunikační schopnosti, což je základ pro práci v IC. Aby byla referentka na profesionální úrovni měla by mít alespoň jeden rok praxe, po této době se z pracovníka stává profesionál. Hrubá měsíční mzda pracovníka IC činí cca 15.000,- Kč. Pravdou je, že ohodnocení pracovníka není tak vysoké, ale jak říkají

pracovníci informačních center: „Pracovník IC je profese, kterou neděláte pro peníze, ale proto, že tu práci máte rádi“.

Podle statistik zpracovaných Asociací turistických informačních center ČR (dále jen A.T.I.C. ČR) v roce 2008 má TIC na pokrytí komplexní agendy a služeb v průměru dva zaměstnance, a to v průměrném věku 21 – 30 let. Až do prosince 2009 nebylo v seznamu platových tříd a platových stupňů povolání zaměstnance informačního centra definováno. Po dlouhých 15 letech se podařil A.T.I.C. ČR historický úspěch a k 1. lednu 2010 byl do novelizovaného katalogu prací zahrnut popis profese pracovníků turistických informačních center, vč. Zařazení do platových tříd, a to následovně: 1.01.06 – Pracovník vztahů k veřejnosti (8. nebo 9. platová třída) a 2.10.31 – Referent správy místního rozvoje (10. nebo 11. platová třída).

3.5 Služby v informačním centru Karolinka

Dle webových stránek města Karolinky nabízí Informační centrum Karolinka velké množství jakýchkoliv služeb. Poskytuje služby širokého rozsahu, jako například zajištění ubytování, stravování, informace o dopravních spojeních, o naplnění volnočasových aktivit v Karolince a okolí, bohatý výběr propagačního materiálu, map a podobně. Nabízí rovněž kopírování a skenování. Informační centrum Karolinka zajišťuje různé společenské akce pořádané ve městě. Jak ale pracovníci informačních center říkají: „mnohdy se sami divíme, co všechno děláme“. V Informačním centru je k dispozici velké množství upomínkových předmětů místního charakteru, můžeme si zde zakoupit například turistickou známku Karolinka (č. 1578) a sběratelskou kartu „Cesty ke hvězdám“. Na katastrálním území Karolinky můžeme navštívit také Informační centrum Zvonice Soláň. Zvláštností je, že Informační centrum Zvonice Soláň je umístěná na vrcholu Soláně, více než 15 km od Karolinky, část území patří k městu Karolinka.

Informační centrum Karolinka:

- aktualizuje webové stránky města (internetové zpravodajství, databáze informací o městě, katalog turistických produktů),
- shromažďuje informace za účelem vytváření komplexní a aktuální databáze cestovního ruchu v oblasti Karolinky,
- poskytuje informace veřejnosti (a to jakýmkoliv způsobem – verbálně, telefonicky, prostřednictvím tiskovin, rozhlasu či Internetu),
- zpracovává přehled ubytování na úseku města na webové stránky,
- zpracovává přehled služeb souvisejících s cestovním ruchem,
- zpracovává přehled kulturních, sportovních a společenských akcí,
- vyhledává tipy na výlety, turistické cíle, cyklotrasy,
- prodává pohlednice, mapy, průvodce, publikace, turistické známky...
- vyhledává dopravní spojení – autobusy vlaky
- poskytuje e-mailové turistické informace
- podílí se na přípravě propagačních materiálů města (plán města, památky a turistické informace, kalendáře akcí atd.),
- spolupracuje s ostatními informačními centry v okolí,
- prezentuje město Karolinka na veletrzích cestovního ruchu,
- nabízí služby pro občany jako je kopírování či scanování.

Informační centrum Karolinka nabízí svým klientům služby i mimo provozní dobu, a to prostřednictvím mobilního telefonu. Do budoucna uvažuje město Karolinka o zřízení informačních kiosků.

3.6 Zajímavá místa k navštívení v Karolince

Radniční náměstí – bylo nově zrekonstruováno v roce 2007. Za svou novou podobu získalo Město Karolinka hlavní cenu v soutěži Stavba roku 2007 Zlínského kraje, kterou uděluje hejtman Zlínského kraje.

Přehrada Stanovnice – stavba přehrady Stanovnice byla dokončena v roce 1986. Přehrada zásobuje pitnou vodou velkou část okresu Vsetín a částečně Zlínský kraj. Její rozloha je 50 ha a pojme 7,5 miliónů krychlových vody.

ART GALLERY, Jiljí Hartinger – Galerie akademického malíře, který se zabývá volnou a užitkovou grafikou, malbou, tvorbou textilních tapisérií, artprotisem a monumentální výzdobou architektury. Zde můžeme shlédnout i zakoupit nejen díla J. Hartingera, ale i dalších umělců.

Stálá expozice skla v budově Městského úřadu Karolinka – Výstava skleněných výrobků sklářů za jednotlivá období existence sklárny, včetně výrobků společnosti MOSER, a. s. a bývalé soukromé sklárny Charlotta.

Rodový shluk dřevěných valašských chalup v Ratkově – Jedná se o vzácný soubor lidové architektury, jehož vývoj byl ukončen v 60. letech minulého století. V roce 1962 byl shluk zapsán do státního seznamu kulturních památek.

Charlotta, galerie skla a keramiky – výstavní a prodejní expozice skla a keramiky manželů Štefaníkových, kde nalezneme i výrobky sklářských mistrů z celé České republiky.

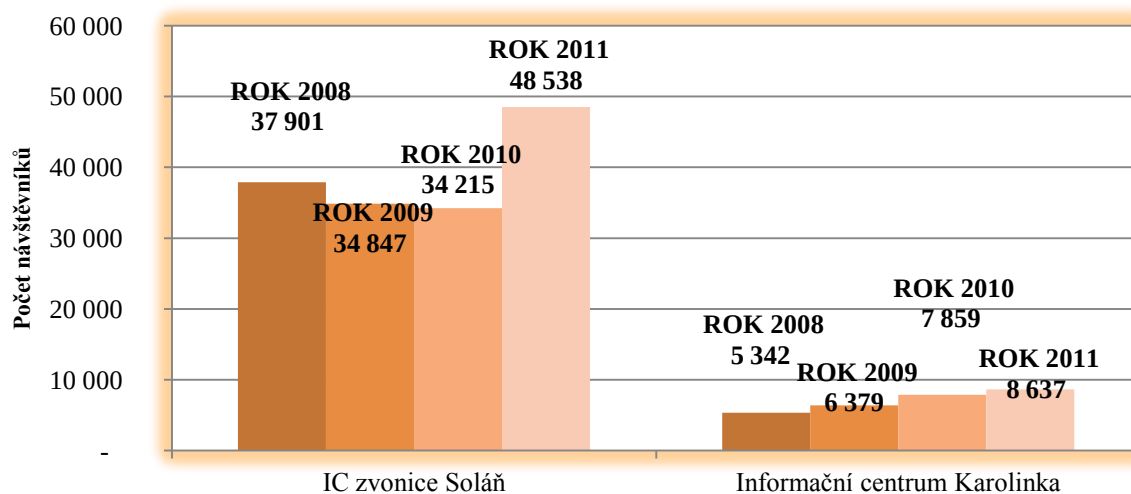
Kostel Panny Marie Karmelské – kostel byl vysvěcen v roce 1997. Významným prvkem v interiéru je největší dřevěná socha Madony v ČR, a to s výškou 253 cm od řezbáře Ladislava Boráka z Velkých Karlovic.

3.7 Návštěvnost Informačního centra v Karolínce

Návštěvnost vybraných (referenčních) cílů na Východní Moravě				
Název	Počet návštěvníků ROK 2008	Počet návštěvníků ROK 2009	Počet návštěvníků ROK 2010	Počet návštěvníků ROK 2011
IC zvonice Soláň	37 901	34 847	34 215	48 538
Informační centrum Karolinka	5 342	6 379	7 859	8 637

Zdroj: Informační centrum Karolinka a Informační centrum Zvonice Soláň

Srovnání návštěvnost v IC Karolinka a IC Zvonice Soláň

Zdroj: Informační centrum Karolinka a Informační centrum Zvonice Soláň

Výše uvedená tabulka ukazuje a znázorňuje návštěvnost informačního centra v Karolince a na Zvonici Soláň. Tyto dvě místa jsou vybrány proto, že spolu úzce souvisí. Zvonice Soláň katastrálně patří do Karolinky, i když je od ní vzdálená cca 15 km. Z grafu je zřejmé, že návštěvnost v těchto IC rok od roku roste. Zvonice Soláň má ideální umístění, a to v nejvyšším bodu kopce Soláň, kde se protínají všechny trasy, ať už běžecké, cyklistické či pěší. IC Karolinka nebylo zpočátku tak silně navštěvováno, a to z toho důvodu, že bylo umístěno na nepřehledném místě, v budově Městského úřadu Karolinka. Po získání dotací na Radniční náměstí v roce 2007 bylo v Karolince postaveno nové IC, které je umístěno u hlavní komunikace. Nová budova a nové umístění informačnímu centru velice kladně prospělo, což můžeme vidět v grafu.

Pracovníci IC Karolinka s vedením města věří, že návštěvnost bude dále stoupat. Město Karolinka se snaží získat dotace na Sklářské muzeum v Karolince, které určitě naláká mnoho turistů. Město Karolinka je městem skla. Od roku 2003 bohužel karolinské sklárny sklo nevyrábí, ale pouze dekorují. Z tohoto důvodu město Karolinka začalo pracovat na projektu sklářského muzea, kde se návštěvníci můžou těšit na ukázkou výroby skla. O místní sklárny je stále ze strany návštěvníků obrovský zájem.

3.8 Javorníky – brána ke spolupráci v oblasti cestovního ruchu, Karolinka – Papradno

Ke kapitole informačního centra Karolinka zajisté patří i „Operační program Slovenská republika – Česká republika 2007 - 2013“. Jedná se o dotace získané s přidruženými příhraničními městy. Jelikož je Město Karolinka při slovenských hranicích, využilo možnosti projektu s městem Papradno v oblasti cestovního ruchu. Tyto příhraniční města získala projekt na propagační materiál v hodnotě 2 milionů korun, ze kterých byly vytvořeny například mapy, brožury, filmy, zakoupena technika a další propagační předměty (trička, vesty, pastelky, otvíráky, magnety, hry, propisovací pera, pokrývky hlavy, bloky a spousta dalších). Propagační materiál navrhovali a tvořili pracovníci informačního centra Karolinka spolu s grafickým studiem.

„Operační program Slovenská republika – Česká republika 2007-2013“ schválila Evropská komise dne 21. 12. 2007 s rozpočtem 92,7 milionů € z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj. Tento program podporuje společensko-kulturní a hospodářský rozvoj, územní dostupnost a životní prostředí na slovensko-českém příhraničí. Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR jako řídicí orgán programu vyhlásilo dne 14. 04. 2008 předběžnou výzvu na předkládání žádostí o finanční příspěvek. Globálním cílem operačního programu je růst vzájemné provázanosti a sblížování přeshraničních regionů a je konkretizovaný prostřednictvím specifických cílů, které tvoří náplň následujících prioritních os, které jsou následující:

Prioritní osa I Podpora společensko-kulturního a hospodářského rozvoje příhraničního regionu a spolupráce – cílem je podpora rozvoje kultury a zachování tradic, spolupráce regionů, vzdělávání, rozvoj přeshraničního cestovního ruchu či menší investiční projekty.

Prioritní osa II Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životní prostředí – cílem je podpora rozvoje dopravy v pohraničí, rozvoj životního prostředí a krajiny a zlepšení informační a komunikační dostupnosti pohraničí.

Podporované jsou projekty realizované v SR na území Trnavského, Trenčianského a Žilinského samosprávného kraje. V ČR jde o území Jihomoravského, Zlínského a Moravskoslezského kraje.⁶²

⁶²<http://www.sk-cz.eu/cs/uvodna-stranka/o-programe-2007-2013/>

Město Karolinka se do tohoto Operačního projektu zapojilo s projektem **Javorníky – brána ke spolupráci v oblasti cestovního ruchu, Karolinka – Papradno**, v rámci **Prioritní osy I** Podpora společensko-kulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce.

Se svou partnerskou obcí Papradno (Slovenská republika) vytvořilo Město Karolinka společný projekt a podali žádost. Cílem projektu je zvýšit atraktivitu turistické destinace Valašska s využitím koordinované zážitkové propagace a marketingu s využitím moderních forem prezentace, propagace a prezentace Karolinky a Papradna je postavena na místních atraktivitách.

„V rámci specifických cílů projektu šlo o vytvoření moderního propagačního materiálu s prezentací Papradna a Karolinky vycházející z tradic, historie a kultury regionu s provázáním nabídky služeb místních podnikatelů, propagovat aktivními zážitkovými prvky Karolinku a Papradno u návštěvníků cestovního ruchu, navázat spolupráci s touroperátory s představením turistické oblasti Valašsko, město Karolinku a obec Papradno, podpořit podnikatelské subjekty v oblasti cestovního ruchu formou prezentace a jejich nabídky pro návštěvníky.“⁶³

Dne 8. 10. 2008 byla výše uvedená žádost schválena. V rámci projektu nechalo Město Karolinka a Papradno zhotovit nové propagační materiály, vznikl nový DVD film o Karolince s názvem „Karolinka, město sklářů a turistiky“, byly pořízeny nové technologie sloužící k veřejné prezentaci (dataprojektor a „ozvučovací bedna“), a byly také pořízeny nové turistické a vývěsní mapy.

Uskutečnilo se i několik společných přeshraničních akcí. Společná prezentace na turisticky atraktivních místech. Společenské akce jsou pořádány každoročně a jedná se o tyto akce: Krajská postupová přehlídka amatérského divadla, Setkání na Ztracenci, Beskyd Rallye – sraz automobilových veteránů, Sklářský jarmark, Ondřejovské hody v Papradnu, Vánoční jarmark v Karolince a společná výstava na veletrhu cestovního ruchu REGIONTOUR v Brně.

⁶³<http://www.karolinka.cz/cz/2-o-mestu/65-javorniky-brana-ke-spolupraci-v-oblasti-cestovniho-ruchu-karolinka-papradno.html>

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma: „Cestovní ruch a informační centra na Valašsku“ představila některá, pro tuto oblast specifická místa. V první kapitole popsala nejznámější města Valašska, jeho historii, geografii.

Druhá kapitola se zabývala informačními centry, hlavně jejich provozem a službami, které nabízí. Práce představila také pozici informačního centra v cestovním ruchu, marketing v informačním centru a v neposlední řadě kategorizaci turistických informačních center, které zajišťuje Asociace turistických informačních center České republiky. Bylo zjištěno, že informační centra se od 90. let 20. století stále více zlepšují. Nabízejí větší množství služeb, zaměstnanci mají lepší jazykovou vybavenost a jsou turisty čím dál více navštěvované a vyhledávané. Informační centra v posledních letech podporují i dotační programy z Evropské unie, které pomáhají k tomu, aby se daná lokalita více zviditelnila (např. dotace na propagační materiál atd.). Začínají se stavět propojené cyklostezky, které přitahují návštěvníky i do takových míst, kde by se bez nich normálně nedostali.

Třetí a poslední kapitola se zabývala činností IC v Karolině. V této kapitole byly popsány základní informace o městě Karolince, provozní doba jeho IC, personální zajištění IC, zajímavá místa v okolí, návštěvnost informačního centra v Karolině a na Zvonici Solán. Poslední kapitola se rovněž zabývala otázkou dotací ze Strukturálního fondu Evropské unie.

Hlavním cílem práce bylo dokázat, že Valašsko je přitažlivou destinací pro návštěvníky různého věku. Získané údaje od Centrály cestovního ruchu východní Moravy ukázaly, že návštěvnost určitých míst na Valašsku rapidně stoupla. Tato skutečnost byla zaznamenána a porovnána pomocí vytvořených grafů. Domníváme se, že vyšší návštěvnost určitých lokalit ovlivnila hlavně cílená reklama a také rozšíření a zkvalitnění nabízených služeb.

Část práce byla věnována také problematice příhraniční spolupráce s městem Papradno. Ukázalo se, že spolupráce těchto příhraničních měst je vzájemně výhodná, protože si navzájem pomáhají v propagaci a společně pořádají řadu akcí, které sbližují kultury obou národů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BALETKA, L., *Karolinka – Město v srdci Valašska*, rok vydání 1998.

DRÁPALOVÁ, L. - *Dřevěné městečko*, ISBN: 978-80-87210-00-0.

FORETOVÁ, V., FORET, M. - *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*, Praha: Grada, rok vydání 2001.

HARABIŠ, Tomáš - *Průvodce Valašským královstvím*, rok vydání 1997, vydala Agentura NAMASTE.

HASALÍK, R. - *Pustevny*, ISBN: 978-80-87210-12-3.

INFORMAČNÍ CENTRUM, PROVOZ A SLUŽBY v kontextu EU, VŠH a A.T.I.C. ČR, vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR v roce 2006.

JAKUBÍKOVÁ, D. - *Marketing v cestovním ruchu*, GradaPublishing 2009, ISBN:978-80-247-3247-3

JAKUBÍKOVÁ, D.: *Strategický marketing*, Praha Oeconomia, rok vydání 2006, ISBN: 978-80247-2690-8.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 – 2013*, Praha: MMR ČR, rok vydání 2007.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, *INFORMAČNÍ CENTRUM provoz a služby v kontextu EU*, Praha: MMR ČR, rok vydání 2006.

MRÁČKOVÁ, H.; POKLUDA, Z; RUSZELÁK, J. *Putování časem Zlínským krajem*, ISBN:978-80-254-8405-0.

MUZEA A GALERIE ZLÍNSKÉHO KRAJE, *FUTURO*, s. r. o., ISBN: 80-86867-01-3.

OKRES VSETÍN, *Valašské Meziříčí – Hvězdárna*, rok vydání 2002, ISBN: 80-86298-09-4.

PRŮVODCE VALAŠSKÝM KRÁLOVSTVÍM, *Beatris*, Zima 1998/1999, rok vydání 2008.

PŘÍRODOU HORNÍHO VSACKA - *průvodce po přírodním dědictví*, rok vydání 2010.

PUTOVÁNÍ ČASEM ZLÍNSKÝM KRAJEM, vydal *Zlínský kraj*, rok vydání 2010, ISBN: 978-80-254-8405-0.

TURISTICKÝ PRŮVODCE VALAŠSKO, zima – léto, rok vydání 2000.

TURISTICKÝ PRŮVODCE VALAŠSKO, *Centrála cestovního ruchu Východní Moravy o. p. s.*, rok vydání 2009.

URBACHOVÁ, E. - *Lidový kroj na Vsetínsku*, TG TISK s. r. o., r. 2004, ISBN: 80-239-4011-2.

VALAŠSKO - Turistický průvodce regionem, vydal: *Zlínský kraj za podpory MMR ČR*, rok vydání 2006.

ZLÍNSKÝ KRAJ, *Praha: ACR Alfa*, rok vydání 2006, ISBN: 80-86-408-14-0.

Valašsko [online], poslední úpravy 27. 2. 2012, [cit. 2012-02-29], Dostupné na WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Vala%C5%A1sko>>

Vodní nádrž Karolinka [online], [cit. 2012-02-18], Dostupné na WWW: <<http://www.pmo.cz/cz/uzitecne/vodni-dila/karolinka/>>

Vodní nádrž Karolinka [online], [cit. 2012-03-06], Dostupné na WWW: <<http://www.astrocesty.eu/lokality/detail/vodni-nadrz-karolinka.html>>

Správa CHKO Beskydy [online], [cit. 2012-02-05], Dostupné na WWW: <<http://www.beskydy.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/beskydy/o-sprave-chko/>>

Městský Úřad Rožnov pod Radhoštěm [online], Den vydání 29. 01. 2008, [cit. 2012-02-03], Dostupné na WWW: <<http://www.roznov.cz/mesto-roznov>>

O městě Valašské Meziříčí [online], [cit. 2012-01-15], Dostupné na WWW: <<http://www.valasskemezirici.cz/doc/1046/>>

Vyrobeno v Beskydech [online], [cit. 2012-13-05], Dostupné na WWW: <http://www.tradicebk.cz/ochranna_znamka.php?id=105>

Cetifikované produkty Vyrobeno v Beskydech [online], [cit. 2012-03-02], Dostupné na WWW: <<http://www.regionalni-znacky.cz/beskydy/>>

Sport na Valašsku [online], [cit. 2012-01-28], Dostupné na WWW: <<http://www.valassko.cz/data/sport.htm>>

Cyklostezka Bečva [online], [cit. 2012-02-25], Dostupné na WWW: <<http://www.cyklostezkapecva.com/?q=node/1>>

Informační centra v regionech [online], aktualizace 24.2.2012, [cit. 2012-03-02], Dostupné na WWW: <<http://www.czechtourism.cz/informacni-centra/informacni-centra-v-regionech/>>

Cestovní ruch [online], [cit. 2012-03-02], Dostupné z WWW:
<<http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam->cestovniho-ruchu-v-cesku/>>

Turistická informační centra [online], [cit. 2012-03-01], Dostupné z WWW:
<<http://www.ikaros.cz/turisticka-informacni-centra-jako-soucast-informacniho-systemu-regionu-se-zamerenim-na-euroregion-te#1>>

Klasifikace TIC [online], [cit. 2012-02-03], Dostupné z WWW:
<http://www.aticcr.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200039&id=1184>

Kategorizace TIC [online], [cit. 2012-03-01], Dostupné z WWW:
<http://www.aticcr.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200039&id=1183&p1=1718>

Pro zájemce o členství [online], [cit. 2012-02-15], Dostupné z WWW:
<http://www.aticcr.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200039&id_ktg=1006&p1=1080>

O programu 2007 – 2013 [online], [cit. 2012-02-15], Dostupné z WWW:
<<http://www.sk-cz.eu/cs/uvodna-stranka/o-programe-2007-2013/>>

Javorníky – příhraniční spolupráce [online], [cit. 2012-03-06], Dostupné z WWW:
<<http://www.karolinka.cz/cz/2-o-mestu/65-javorniky-brana-ke-spolupraci-v-oblasti-cestovniho-ruchu-karolinka-papradno.html>>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Alžběta Gášková

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: distanční studium

Název práce: Cestovní ruch a informační centra na Valašsku

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 48 stran

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů české literatury a pramenů: 21

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 18

Vedoucí práce: RNDr. Antónia Dvoranová